

KATRANCI MEHMET PEHLİVAN

BALIKESİR SUSURLUK'UN CİHAN PEHLİVANI

Bilal Gürhan

BALIKESİR SUSURLUK'UN
CİHAN PEHLİVANI

KATRANCI

MEHMET PEHLİVAN

Bilal GÜRHAN

BALIKESİR 2015

Kitabın Adı

*Balıkesir Susurluk'un Cihan pehlivanı
"Katrancı Mehmet Pehlivan"*

Yazarı

Bilal GÜRHAN

İnceleyen

Ayşe ANTLI, Hakan ÖZTÜRK

Resimler

Fatma YAR, Elif DENİZ

Kapak Tasarım / Baskı

Petek Ofset Basın Yayın Ltd. Şti.

Tel: 0 266 221 30 35 - 36

Paşaalanı Mah. Yeni Sanayi Sitesi Cumhuriyet Cd.

35 Sk. No:14 Karesi / BALIKESİR

www.petekofset.com.tr

ISBN : 978-605-85160-1-4

İKİNCİ BASIM

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	6
Manilerde Katrancı.....	8
Pehlivanlığı ve Kişiliğine dair bir değerlendirme.....	10
Genç Mehmet 'Katrancı' Lakabını alıyor.....	15
Katrancı ağabeylerinin yenildiği pehlivanı yeniyor.....	20
Abaza Hasan Meydan okuyor.....	26
Aliço, Katrancı ve Koca Yusuf'a hakem oluyor.....	31
Katrancı ile Koca Yusuf Bulgurlu da karşılaşılıyor.....	35
Katrancı ile Kurtdereli ilk defa karşılaşılıyor.....	40
Katrancı ve Kurtdereli'nin İstanbul Kartal Güreşi.....	46
Adalı Halil güreşe devam etmiyor.....	51
Katrancı ile Adalı Çardakta tarih yazıyor.....	58
Katrancı Mehmet Selanik'te.....	65
Katrancı ile Kurtdereli Göçmen Yardım derneği için güreşiyor.....	71
Katrancı Mehmet Paris'te.....	76
İstanbul Çatalca güreşi.....	82
Kurtdereli İle Unutulmaz Dostluğu.....	87
Binek Taşı.....	98
Pehlivan Kahvaltısı böyle olur.....	103
Katrancı'nın Vefatı.....	108
Kaynakça.....	113

TAKDİM

Türk gürleşinin unutulmaz isimlerinden biri olan Katrancı Mehmet Pehlivan, Susurluk ilçemizde yaşamış ve milletimizin adını Cihana duyurmuş pehlivanlarımızdan bir tanesidir. Tarihimizde “93 Muhaciri” adı ile bilinen Bulgaristan göçmenlerinden olan Katrancı Mehmet Pehlivan, Bulgaristan'ın Deliorman bölgesinde bulunan Şumlu Kentinde doğmuş ve göç esnasında ilk olarak Karacabey'e, daha sonra da Susurluk İlçemize bağlı Göbel Kasabasına yerleşmiştir.

Devrinin önemli pehlivanlarından olan Kel Aliço, Hergeleci İbrahim, Koca Yusuf ve Kurtdereli Mehmet gibi isimler ile kıran kırana gürleşler yapan Katrancı Mehmet Pehlivan, yaptığı başarılı gürleşler neticesinde hem yurt içinde hem de yurt dışında adını duyurmuş ve 1898 yılında Paris'te düzenlenen “Birinci Cihan Pehlivanlığı” müsabakalarına davet edilmiştir.

Ata sporumuz Yağlı Gürleş'in efsane isimlerinden birisi olan Katrancı Mehmet Pehlivan'ın hem kişiliği hem de başarıları ile bütün gençlerimize örnek olması gerektiği inancındayız. Bu yönü ile Katrancı Mehmet ve onun gibi değerlerimizi yaşatma adına yaptığımız bu ve benzeri çalışmalar, kültürel mirasımızı gelecek nesillere aktarabilme adına önem arz etmektedir.

Bu vesile ile değerlerine her zaman bağlı kalmış Balıkesir halkı ile birlikte, millî değerlerimizi yaşatmak için yapılan her türlü çalışmanın, öncüsü ve destekçisi olmaya devam edeceğimizi belirtmek isterim.

Saygılarımla....

A.Edip UĞUR
Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanı

*“ Gerçek pehlivan greŖte rakibini yenen değil,
fkelendiği zaman öfkesini yenebilendir”
(Hadis-i Ŗerif)*

Katranlı Mehmet Pehlivan Cumhuriyet öncesi Türk güreşinin en önemli isimlerinden biridir. Bugün "Demir Kuşaklılar" adıyla bilinen dönemin son temsilcilerindendir. Yaşadığı dönemin her açıdan zor sayılabilecek şartlarına rağmen eşine az rastlanır bir başarı ile tarih sahnesindeki yerini almıştır.

Özbeöz bir Türk sporu olan ve tamamen bizim kültürümüze ait değerlerle bugüne kadar gelen yağlı güreş sporu, Katranlı Mehmet Pehlivan'ında içinde bulunduğu ve Bulgaristan'ın Deliorman bölgesinden göç ederek gelmiş bulunan, Koca Yusuf, Adalı Halil, Kurtdereli Mehmet Pehlivan gibi isimler sayesinde Anadolu coğrafyasının hakiki bir değeri haline gelmiştir. İçindeki bütün motifleri ile Türk İslam medeniyetinin izlerini taşıyan bu spor, o gün olduğu gibi bu günde milletimizin gönlündeki yerini korumaya devam etmektedir.

Bu spora emek vermiş ve milletimizin iman ve cesaretini Cihana göstermek için ter dökmüş olan Katranlı Mehmet Pehlivan gibi isimlerin yaşatılması ayrı bir önem taşımaktadır. Bu sahada yazılmış olan birçok eser olmakla birlikte Katranlı Mehmet Pehlivan adına müstakil bir çalışmanın olmaması Balıkesir'in bu önemli değerine karşı bir vefasızlık olarak görülmekte idi.

Bu eser, kişiler ve olayların gerçekliği değiştirilmeden hikâye edilerek meydana getirilmiştir. Alıntı yapılan kaynaklar açık bir şekilde belirtilmiş ve olayların gerçekliği değiştirilmeden kahramanımızın yaşamı, başarı ve başarısızlıkları olduğu gibi yansıtılmaya çalışılmıştır.

Bu eserin meydana gelmesinde emeği olan, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi ve Karesi Belediyesine, Balıkesir İl Kültür Müdürlüğü ve İl Halk Kütüphanesi çalışanlarına, birçok hikâyenin oluşmasına kaynaklık eden Katrancı Mehmet Pehlivan'ın torunları Osman Gönül ve Fahri Gürhan Bey'e, ayrıca bize araştırma ve yazma cesareti kazandıran Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün değerli hocalarına ve biricik eşime teşekkürü bir borç bilirim.

Bu çalışmayı yapmamıza imkân bahşeden yüce Allah'a hamdederiz.

Bilal GÜRHAN

Manilerde Katrancı Mehmet Pehlivan...

*Gün oldu Aliço, gün oldu Mü'min,
Okyanusta Yusuf, karada Emin,
Beklerken **Katrancı'yı**, Kara Ahmed'im,
Pirler hanesinden çıka geldi Kurtdereli Mehmed'im,
Adalı kardeşi, dereli Mehmet,
Bekir'in kaziğundan koptu kıyamet!
Koca Filiz, Kara İbo, Toros kartalı Cengiz, Kara Ahmet,
Rabbim selamımı, fatihamı onlara ilet.(*)*

Üç yüz minareden ezan sesleri midir gelen,
Kırk davulun sesi midir, yoksa Koca Yusuf mudur gelen,
Susurluk kaynıyor, Adalı mıdır eyleyen,
Hey bre **Katranacı**, uyuyor musun?
Kıran Kırana güreş var, duymuyor musun?(*)

(*). TURA Mehmet (Pele) Tarihi Kırkpınar Başcazgırı (2013)

KATRANCI MEHMET PEHLİVAN'IN KİŞİLİĞİ VE PEHLİVANLIĞINA DAİR DEĞERLENDİRME

Katranlı Mehmet Pehlivan; hayatı, kişiliği ve yaptıkları ile yaşadığı dönemin şartları da göz önüne alındığında gerçek bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sahada çalışma yapan bizlerin öncelikle, Katranlı Mehmet veya onun gibi diğer tarihi şahsiyetlerin hayatlarına dair bir şeyler yazarken, elimizdeki bilgiler ışığında ve Rahmeti Rahman'a kavuşmuş bu insanların manevi şahsiyetlerine saygısızlık etmemek ve onları hayırla yâd etmek sorumluluğunda olmamız gerektiğini de ayrıca belirtmek isteriz.

Bu anlamda Katranlı Mehmet Pehlivan'ın kişiliğine ve pehlivanlık hayatına dair birçok bilgiyi güreş tarihimize ilişkin yazılmış eserlerden ve onu gören ve tanıyanların anlattıklarından elde edebiliyoruz. Bu doğrultuda Katranlı Mehmet'in kişiliğine dair ilk göze çarpan husus hem gündelik yaşantısında hem de pehlivanlığında yumuşak tabiatlı bir kişiliğe sahip olmasıdır.

Katranlı d6nemine ait yazılan kitaplar ve pehlivan tefrikaları da bu hususu 6zellikle belirtmekte ayrıca yaşadığı kasaba sakinleri de aynı duruma şahitlik etmektedirler.

Katranlı Mehmet Pehlivan yaşadığı d6nemde G6bel kasabasının en varlıklı insanlarından biri idi. O d6nemin tanıkları Katranlı'nın c6mertliğinden ve yardım severliğinden 6vg6yle bahsetmektedirler. Kurtuluş Savaşı yıllarında sahip olduğu varlığın birçoğunu devletin yararı ve yoksulların ihtiyaçları i7in harcamıştır. Bu durumu onun gibi muhacir olan ve vatan sevgisinin ne anlama geldiğini yaşayarak tecr6be edenlerin hisleri ile a7ıklamak 7okta zor değildir.

Katranlı Mehmet Pehlivan'ın hanesinde misafirin eksik olmadığını biliyoruz. Yaşadığı kasabanın o d6nemki sakinlerinden Katranlı'nın hazırlattığı ziyafetlere katılmayan yok gibidir.

Balıkesir civarında d6zenlenen g6reşlere gelen 6nl6 pehlivanların hemen hepsi birkaç kez Katranlı'nın evine misafir olmuştur. Bu sofralarda iki pehlivanın oturup bir kuzuyu beraberce yediğine şahit olan bir7ok tanığın hatırasını yakınlarından dinliyoruz.

Katranlı Mehmet Pehlivan'ın Bostandere k6y6nde bulunan değirmenine dair bir7ok hatıra mevcuttur. O devrin tanıkları değirmene gidenlerin hak karşılığı buğdaylarını 6đ6tt6klerini fakat Katranlı'nın en az hak karşılığında 6đ6tt6đu buğdaylar kadar, ihtiya7 sahibi olan insanların hayır duaları ile işlerini yaptığını anlatmaktadırlar.

Pehlivanlık hayatına dair bir şeyler yazmadan 6nce Katranlı Mehmet Pehlivan'ın yaşadığı d6nemde yaptığı yurt i7i ve Avrupa g6reşlerini g6z 6n6ne aldığımızda, devrinin ondan daha iyi tanınan pehlivanlarından kesinlikle geride olmadığını belirtmek isteriz. Katranlı Mehmet Pehlivan, Ali7o, Koca Yusuf, Adalı Halil ya da Kurtdereli Mehmet Pehlivan'dan geri bir pehlivan değildir. O d6neme ait eserler 6zerine yapılacak az bir 7alışma bu hususu ortaya koymak i7in yeterli olacaktır.

Bu hususu güreş hayatına dair birkaç ayrıntıyı belirterek ortaya koymaya çalışalım. Katrancı Mehmet döneminin önemli pehlivanlarından Kel Aliço, Koca Yusuf ve Adalı Halil Edirne'de yaşayan pehlivanlardı. Bu yönüyle Kırkpınar güreşlerinde bir anlamda ev sahibi konumunda bulunuyorlardı. Adalı Halil ayrıca Kel Aliço'nun çırağıdır ve Adalı'nın yaptığı güreşlerin birçoğunda hakemliğı Aliço yapmıştır.

Bu noktada bir haksızlığın olduğunu söylemek istemiyoruz fakat bu durumun rakip güreşçiler için bir dezavantaj olduğu da açıktır. Ayrıca "Benden sonra başpehlivan Adalı'dır" sözü Kel Aliço'ya ait meşhur bir ifade olarak bilinmektedir. Kel Aliço, Katrancı'dan 14 yaş büyüktür ve çok fazlada güreşleri olmamıştır. Aliço hem yaşantısında hem de greşinde sert bir yapıya sahipti ve bu özelliğı ile ' Gaddar Kel Aliço' lakabını almıştır. Adalı Halil de aynı tarz güreş yapardı. Katrancı ile 5-6 saat süren güreşleri meşhurdur. Fakat burada Adalı ile Katrancı'nın iyi birer dost olduklarını belirtmek gerekir, Adalı Halil ile Kurtdereli'nin kardeşliğini ilan eden Katrancı olmuştur. Ayrıca Adalı Halil Balıkesir civarındaki güreşlere geldiğinde çoğunlukla Katrancı'nın misafiri olmuştur.

Koca Yusuf da Adalı ve Aliço gibi Edirne de yaşamış büyük bir başpehlivanımızdır. Aliço'dan sonra meydan Koca Yusuf ve Katrancı'ya kalmıştır. İki de çok güçlü ve yapılı pehlivanlar olmakla birlikte yaptıkları sıkı güreşlerden ziyade dostlukları ile dikkat çekmektedirler. Özellikle İstanbül Beşiktaş'ta bulunan pehlivan kahvesinde Koca Yusuf ve Katrancı'nın muhabbetleri meşhurdur. Katrancı ile Koca Yusuf hem yaşça hem de güreş olarak birbirine denktir. İki de yapılı ve ezici greşçilerdi. Koca Yusuf ve Katrancı yaptıkları uzun süren fakat kırıclıktan uzak güreşleri ile öne çıkmaktadırlar.

Bu konuda, güreş tarihimiz adına önemli eserleri olan Muallim Sami Bey'in Koca Yusuf ve Katrancı ile ilgili yaptığı değerlendirmeler önemlidir. Muallim Sami Bey, Kurtdereli Mehmet, Adalı Halil, Kara Ahmet ve emsali pehlivanların ancak Katrancı ve Koca Yusuf meydandan çekilince Başpehlivan olabildiklerini belirtmektedir. Ayrıca Muallim Sami Bey Kurtdereli

Mehmet adına yazdığı kitabında; Kurtdereli'nin yenildiği pehlivanları Katrancı'nın defaatle yendiğini ifade etmektedir.¹ Tabii bu hususta Kurtdereli Mehmet Pehlivan'ın Katrancı'dan birkaç yaş küçük olduğu hatırdan çıkarılmamalıdır.

Katrancı Mehmet güreş yaptığı yıllarda 1,96 boyunda ve 145 kg ağırlığında bir pehlivandı. Katrancı gücü ve dayanıklılığı ile öne çıkmaktadır. Bu özelliği sayesinde bazen 5-6 saat süren güreşler yapar ve rakiplerini kırıclıktan uzak fakat ezici bir güreşle yenerdi. Özellikle Sarma, Künde ve Kılıçık oyunlarını çok iyi yapardı.

Katrancı Mehmet'in Kırkpınar'da hangi yıl Başpehlivan olduğunu bilemiyoruz. Fakat şu hususu belirtmek isteriz ki o yıllara ait Kırkpınar güreşlerinin sonucu ile ilgili kayıtlar tam olarak mevcut değildir. Bu durumu "Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi" kitabı ile Atif KAHRAMAN hocamız şu şekilde ortaya koymaktadır;

"Yaptığım araştırmalarda o yıllardaki güreşlerle ilgili Edirne İl Halk Kütüphanesinde bir bilgi bulamadığım gibi, 1890 ile 1902 tarihlerine kadar ki gazetelerde, sadece Kırkpınar güreşlerinin yapıldığı ve padişah hazretlerinin huzurunda herhangi bir hürmetsizlik olmadan neticelendiği belirtilmekte fakat sonuçları hakkında bilgi yer almamaktadır. Bu konuyla ilgili bilgiler daha çok anlatılan hikâyelere dayanmaktadır".²

Atif KAHRAMAN hocamızın iki ciltlik bu eserinin, Cumhuriyet öncesi Türk güreşi adına yapılmış en ciddi ve akademik nitelikli eserlerden biri olduğunu kabul edersek bu yıllarda Katrancı'nın ve Koca Yusuf'un bir ya da birkaç kez başpehlivan olması kuvvetle muhtemeldir. Ayrıca Katrancı Mehmet Pehlivan'ın yaşamına şahitlik edenler de bu durumu doğruladıkları gibi Kırkpınar güreşleri ile ilgili birçok kaynakta da adı 'Başpehlivan' olarak geçmektedir.

Tekrar belirtmek isteriz ki bu şahsiyetlerin hepsi çok değerli ve hürmetle anılmaya layık insanlardır. Ve onların adını yaşatma adına yapılan

çalışmaların tamamını, ziyadesi ile hak etmişlerdir. Onlar hakkında yanlış ya da eksik bir şey söylemek ve bu vebalin altına girmek istemeyiz. Fakat bizim bu hususla ilgili söylemeye çalıştığımız Katrancı Mehmet Pehlivan'ın da en az onlar kadar hak etmiş olduğu yerde olmadığıdır. Bugün Katrancı Mehmet Pehlivan'ın yaşadığı ve hayatını tamamladığı Balıkesir'de veya ilçesi Susurluk'ta, hatta güreş camiası içerisinde bulunan kişiler de dâhil olmak üzere, Katrancı Mehmet Pehlivan'ı yeteri kadar tanımamakta ya da isminden öte bir şey bilmemektedirler.

Son olarak bir hususu daha belirterek bu faslı kapatmak istiyoruz. Kurtdereli Mehmet Pehlivan Katrancı Mehmet'in rakibi olduğu kadar aynı zamanda en yakın dostu olmuştur. Yurt içinde ve yurt dışında birçok güreşe beraber katılmışlardır. Aynı sofrada yemek yemişlerdir. Kurtdereli ondan yaşça küçük olması nedeni ile Katrancı'ya sürekli olarak 'Usta' diyerek hitap etmiştir.

Bu gün Kurtdereli Mehmet Pehlivan Balıkesir'in sembolü olmuş isimlerden biridir ve onun adına yapılan her türlü çalışmayı fazlası ile hak eden bir pehlivandır. Fakat yanlış bilinen bir husus şudur ki, Kurtdereli'nin hayatı için önemli bir dönüm noktası olan Gazi Mustafa Kemal ile görüştüğü ve 1931 yılında düzenlenen güreşlere, Katrancı'nın yaşlandığı ya da yenilmekten korktuğu için katılmadığı görüşü yanlıştır. Çünkü Katrancı Mehmet Pehlivan 1928 yılında vefat etmiştir. Dolayısı ile Kurtdereli'nin hakem olarak katıldığı ve Gazi'nin iltifatlarına mazhar olduğu o güreşte Katrancı Mehmet Pehlivan hayatta değildir.

Katrancı Mehmet Pehlivan hem kişiliği hem de pehlivanlık yönü ile Türk tarihinin önemli isimlerinden biridir. Ve bu önemli kişiliği tanıtma ve yaşatma adına bu güne kadar yapılan çalışmaların bundan sonra da artarak devam edeceğine olan inancımız tamdır.

GENÇ MEHMET
’’**KATRANCI**’’
LAKABINI ALIYOR.

Mehmet iyi bir pehlivan olma yolunda ilerliyordu. Çoğu zaman ağabeyleri ile idman yapıyor ve bazen onları da yeniyordu. Üstelik onlardan daha gösterişli bir yapısı vardı. Kendisi de bir pehlivan olan babası, Mehmet'in ağabeylerinden daha yaman bir pehlivan olacağını biliyor ve ona daha zorlu idmanlar yaptırıyordu. Çoğu zaman ağabeyleri yorulup dinlenirken, Mehmet koşmaya ve çalışmaya devam ediyordu.

Katıldığı kasaba ve köy güreşlerinde çok güzel güreşler yapıyor, kendi boyunda daima birinciliği alıyordu. Tahir ve Mustafa ağabeyleri de güreşlere katılır fakat Mehmet kadar başarı gösteremezlerdi. Annesi Mehmet için hep endişelenir ve nazar duası okumadan onu güreş salmazdı.

Genç Mehmet küçük orta boyunda güreşler yapıyordu ve her geçen gün daha ağır idmanlar yapmaya başlamıştı. Kırkpınar'a katılmayı çok istiyordu. Pehlivanların harman olduğu yer olan Kırkpınar'a gidip kendini orada da görmek ve göstermek istiyordu. Fakat bunu babasına söylemek kolay değildi. Çünkü Edirne'ye gitmek zor işti ve daha ağabeyleri bile Kırkpınar'a gitmiş değillerdi.

Genç Mehmet idmanlarda babasının istediği her şeyi yapıyor hatta dinlenmesi gereken zamanlarda bile idman yapıyordu. Bir gün babası sabah namazından çıkmış, evin avlusundan içeri girdiğinde Mehmet'in her biri 80-90 okkalık kütüklerle idman yaptığını gördü. Bu manzara karşısında ona bir şeyler söylemek istedi:

- Abe Mehmet'im, kendini çok yorarsın, bu kadar hırs pehlivan için zarardır.

Mehmet, babasının bu sözleri aslında Onu takdir etmek için söylediğini biliyordu. Ve içinden geçirdiklerini bir anda söyleyiverdi;

- Kırkpınar'a gitmeye niyetlenen pehlivan daha çok çalışmalı değil midir buba?

Babası küçük oğlunun niyetini anlamıştı. Onun isteğini geri çevirmek istemiyordu. Fakat daha erken olduğunu düşünüyordu. Ona zor bir iş gösterip biraz daha bu niyetini ertelemeyi düşündü.

- Demek Kırkpınar'a gitmek istersin, fakat orası "Er meydanıdır" yenilip hevesin kırılabilir.
- "Pehlivanlıkta yenmekte yenilmekte vardır" diye sen sülersin ya buba! Ben esaslı pehlivanlarla güreş tutmak isterim.
- Öyleyse sana vereceğim işi bitir, o vakit seni Kırkpınar'a götürürüm.

Mehmet bu sözler üzerine sevinçten ne diyeceğini şaşırılmıştı. Ne iş olsa yapardı elbet.

- Yaparım elbet, ne iş olsa yaparım.

Babası Mehmet'in böyle diyeceğini biliyordu. Ona zor da olsa yapabileceği, hem de idman olacak bir iş söyledi.

- Karşı bayırdaki karaçalı dikenlerinin hepsini kesip getireceksin! Hem bizim, hem de komşuların avlularını öreceksin o zaman seni Kırkpınar'a götürürüm...

Mehmet bu işin çok zor olduğunun farkında idi ama bir an bile tereddüt etmeden kabul etti. Bu çok zor bir işti belki de, fakat ucunda Kırkpınar'a gidip güreşmek vardı. Babasının elini öpüp hemen o gün işe koyuldu.

Köylüler Mehmet'in ne yapmaya çalıştığına bir anlam verememişlerdi. Sabah erkenden yola çıkıyor ve akşam olduğunda bir at arabası karaçalı dikenini ile geri dönüyordu. Bazıları bu durumla alay etmeğe başlamışlardı:

- Pehlivan! O kadar çalıyı ne yapacaksın? Sevabına bizim avluları da örüver bari!

Diyerek gülüşüyorlardı. Aslında tam da öyle olmuştu. Mehmet hem kendi evlerinin hem de komşuların avlularını örmüştü. Annesi oğlunun bu haline çok üzülüyordu. Akşamları oğlunun kan için de kalmış ellerine zeytinyağı sürüp acısını dindirmeye çalışıyor, bir taraftan da babasına söyleniyordu;

- Abe herif, bu nasıl idmandır? Bu kızanı öldürmek mi istersin?

Derken Mehmet verilen işi tamamlamıştı. Bayırda ne kadar karaçalı varsa toplamış ve avluları örmüştü. Fakat elleri bu işten dolayı simsiyah olmuş adeta katrana dönmüştü. Son avluyu da örüp bitirince köy meydanında bulunan ve ağabeylerinin işlettiği kahvenin önüne geldi. Babası köyün ileri gelenleri ile beraber oturuyordu. Mehmet onlara doğru yürüdü ve şöyle dedi.

- Verdiğin işi tamamladım buba, bayırda hiç diken kalmadı.

Orada oturanlar:

- Hele avuçlarını göster bakalım pehlivan! Ne kadar iş yapmışsın görelim? Dediler...

Mehmet avucunu açıp gösterdiğinde, ağalar gözlerine inanamadılar. Avuçları katran gibi simsiyah olmuştu ve yaralardan elleri görünmüyordu. Herkes şaşkına dönmüştü. Bunun üzerine babasına dönüp şöyle dediler;

- Bu yiğit iyice katrana boyanmış Ahmet ağa, artık bu yiğidi Kırkpınar'a götürmek senin boynunun borcudur.

Mehmet hemen orada bulunan büyüklerinin ve babasının elinden öptü ve oradan ayrıldı. Artık köyündeki herkes ona 'Katranlı' ya da 'Katranlı' Mehmet demeye başlamıştı.

''KATRANCI''
AĞABEYLERİNİN YENİLDİĞİ
PEHLİVANI YENİYOR...

Katrançı çoğu zaman güreş idmanlarını ağabeyleri ile beraber yapıyordu. Özellikle Tahir abisi Katrançı ile yakından ilgileniyordu. Katrançı ağabeylerinden 1-2 yaş daha küçük olmasına rağmen daha yapılı ve gösterişli idi. Kasaba ve köy güreşlerine beraber gidiyorlardı. Katrançı ağabeylerinin bir boy altına greşiyordu fakat onu görenler iriliğine bakarak ağabeyleri ile emsal olduğunu sanıyorlardı.

O günlerde Susurluk'ta bir güreş düzenlenmişti. Katrançı da bu güreş katılmayı çok istiyordu fakat harman zamanı olduğu için işler çok yoğundu. Babası güreşlere ağabeylerini götüreceğini Mehmet'inde köyde kalıp harman yerini hazırlayacağını söylemişti. Genç Mehmet ise bunu kabul etmek istemiyordu fakat en küçük olarak bu karara itiraz etme hakkı da yoktu. Babasını ikna edip güreşlere katılmak istiyordu. Babası Mehmet'i yanına çağırıp ona şöyle dedi:

- Mehmet! Biz sabah namazı ile yola çıkacağız, sende biz dönünceye kadar harman yerini hazırlamış olursun.
- Buba! "Ben de güreş gelmek isterim, hem Kırkpınar ncesi de idman olur. Ben kazıkları akıp size yetişirim.
- Oğlum, hem bu işleri yapıp hem de güreş tutamazsın! Seni de başka güreş götürürüm, sabret!

Fakat Katrançı bu güreşi kaçırmak istemiyordu. Akşamdan kendisine yardım etmek üzere köydeki birkaç arkadaşı ile szleşti. Sabah ezanı olmadan buluşup köyün alt tarafında bulunan derenin kenarına geldiler ve burada bulunan söğüt ağaçlarından avlu için gerekli kazıkları kesip hazırlamaya başladılar.

Sabah ezanları okunurken bir at arabasının tozu dumana katarak gittiğini gördüler, gidenler Katrançı'nın babası ve ağabeylerinden başkası değildi. Çünkü Susurluk'a yetişebilmek için bu saatte çıkmaları gerekiyordu. Fakat Katrançı umudunu hiç kaybetmiyordu. Bir taraftan kazıkları

hazırlamaya çalışıyor diğer taraftan da güreşlere yetişebilmek için dua ediyordu.

Derken daha hava aydınlamamış olmasına rağmen, Katrancı ve arkadaşları kazıkları hazırlayıp avluyu örmeye başlamışlardı.

Arkadaşlarından biri:

- Mehmet sen artık git, zaten pek bir işimiz de kalmadı. Biz gerisini hallederiz, Sen güreşten geri kalma! dedi.

Katrancı bu sözler üzerine arkadaşlarından helallik alıp eve doğru koştu. Hemen zembilini hazırlamaya başladı. Anası Katrancı'nın niyetini anlamıştı:

- Oğul, bari şu bazlama ile üzüm pekmezini al da yolda yersin! Dedi.

Katrancı, anasının elini öpüp duasını aldıktan sonra yola koyuldu. Yayan yürüyüşle güreşlere yetişmesi çok zordu. Bir taraftan koşar adımlarla yürümeye çalışıyor diğer taraftan da bir at arabasının çıkıp gelmesi için dua ediyordu. Yolda ondan başka kimsecikler yoktu. Fakat Katrancı aldırmandan yürümeye devam ediyordu.

Yahya köy civarına geldiğinde biraz soluklanmak ve anasının koyduğu yolluklardan yemek için bir ağacın altına oturdu. Zembilini açıp bazlama ve üzüm pekmezinden yemeğe başladı. Bir aralık başını çevirdiğinde, Bandırma tarafından bir arabanın tozu dumana katıp geldiğini gördü. Gözlerine inanamıyordu. Duaları kabul olmuş gibiydi. Hemen çıkısını toplayıp ayağa kalktı ve yolun kenarına doğru yürüdü. At arabasının içinde iki küçük pehlivan ve onları güreşe götüren babaları vardı. Onların da Susurluk'taki güreşlere gittiği besbelli idi. Araba Katrancı'yı görünce durdu. Elindeki zembilden onun da pehlivan olduğunu anlamışlardı.

- Pehlivan nereye gidersin?

- Susurluk'a, grelere gitmek isterim, fakat biraz geç kaldım.
- Biz de Manyas'tan geliriz. Yolumuz birdir. Haydi, atla da beraber gidelim.

Katrançı sevinçten ne diyeceğini bilemiyordu. Yol boyunca kk pehlivanlarla sohbet ederek, Susurluk'a ve nihayet grelerin yapıldığı çayıra ulatılar.

Katrançı meydana girince ilk olarak babasının yanına doğru yürüdü. Babası bir ağacın gölgesinde diğer ağalarla birlikte oturuyordu. Katrançı'yı karşısında görünce oldukça Őaırdı.

- Bre! Sen nasıl geldin, harman ne oldu?
- Harmanı hazırladım buba! Yolda bir araba bulup geldim. Müsaade edersen ben de gremek isterim.

Katrançı'nın bu davranışı babasının oldukça hoşuna gitmişti. Gerçekten esaslı bir pehlivan olacağını anlamıti. Onun, bu kararlılığını beğendiğini Şu sözlerle göstermiş oldu.

- Senin boyundaki greler bitti Mehmet, ağaların da yenildi. Madem gremek istersin sende onların yenildiği pehlivanla güreş o vakit.

Bu sözler aslında Katrançı için büyük bir ödül gibi olmuştu. Çünkü o güne kadar Katrançı büyük orta boyunda güreş yapıyordu fakat iriliği onu Baaltı pehlivanı gibi gösteriyordu.

Cazgır, baaltına greecek başka grei olup olmadığını sorduğunda; Katrançı soyunmaya balayıp yağ kazanına doğru yürüdü. Cazgır, Katrançı'yı diğer grelerden iyi tanıyordu. Fakat baaltına greeceğini anlayınca Őaırmıti.

- Abe Mehmet! Bu başaltı güreşidir. Sana yazık olur, ezdirme kendini!

- Bilirim ağam, ama orası güreşmeden belli olmaz!

Cazgır uzunca bir dua ile iki pehlivanı meydana salıvermişti. Katrancı'nın karşısında ağabeylerini biraz önce yenmiş olan, Balıkesirli ve iri yapılı bir Başaltı pehlivanı vardı. Katrancı'nın bu çıkışını çok ta ciddiye almamıştı. Onu kolayca yenmeyi hesaplıyordu. Katrancı'ya sert hamlelerle saldırıp onu bir an önce yenmeyi düşünüyordu. Çünkü güreşin uzaması Katrancı'nın işine geliyordu. Katrancı da bunun bilincinde idi. Yaptığı diğer güreşlerden yorgun olan rakibinin, ataklarını güzelce savuşturup, güreşi uzatmaya çalışıyordu.

Derken güreşin yarım saati geride kalmıştı. Babası heyecanla Katrancı'yı izlerken onun da yenilip hevesinin kırılmasından endişe ediyordu. Orada bulunanlar genç Katrancı'nın güreşini şaşkınlıkla izliyor ve bu genç pehlivanı cesaretlendirmeye çalışıyorlardı.

- Hayda bre Katrancı!

- Yaşa Mehmet Pehlivan, yaman pehlivansın sen!

Katrancı bu sözler üzerine, daha bir iştahla güreşmeye başlamıştı. Artık o da güreşe giriyor, rakibi olan usta güreşçiye oyun yapmaya çalışıyordu. Rakibi iyice bitmişti. Katrancı'nın ne yaman bir pehlivan olduğunu anlamıştı. Son bir kez Katrancı'yı tırpanla yere düşürdü ve altına alıp künde ile atmak istedi. Fakat Katrancı kolay kaldırılıp atılacak bir pehlivan değildi. En az rakibi kadar kilosunu ve gücü vardı. Rakibinin zorlandığını anlar anlamaz kılıcı vurdu ve rakibini sırt üstü yere serdi. Güreş tam bir yenişle bitmişti.

Herkes şaşırılmıştı, meydanı büyük bir alkış tufanı sardı. Katrancı kendisinden tecrübeli bu pehlivanı yenerek herkesi ve en çokta ağabeylerini şaşkına çevirmişti. Hemen kendinden büyük bu pehlivanı ayağa kaldırıp elini

öptü. Bu pehlivanda Katrancı'nın anlından öperek onun pehlivanlığını tanımış oldu.

Katrancı meydandan çıkıp babasının ve ağabeylerinin elini öptü. Babası bu duruma hem şaşırılmış ve hem de çok sevinmişti. Ve şöyle dedi:

- Bundan sonra köydeki işleri kimlerin yapacağı belli olmuştur. Tahir ve Mustafa! Siz zembillerinizi arabaya koyup yürümeye başlayın. Biz bu sefer Mehmet'le birlikte köye döneceğiz.

Aslında bu sözleri ile Katrancı'yı ödüllendirmiş oluyordu. Katrancı güreşten kazandığı kuzuyu da arabaya yükleyip babası ile beraber köyüne döndü. Ağabeyleri ise yolun epeyce bir kısmını yaya yürümüş sonrada bir arabaya denk gelip gece karanlığında köye ulaşmışlardı. Bu olay kısa zamanda tüm etrafta duyulmuş ve Katrancı'nın adı bütün Balıkesir'e yayılmıştı.

ABAZA HASAN
MEYDAN OKUYOR...

Katrançı'nın Balıkesir civarında yaptığı güreşler herkes tarafından duyuluyor ve birçok pehlivan Katrançı'yı tanımak ve onunla güreş tutmak istiyordu.

Katrançı Deliorman bölgesinden gelen bir pehlivan olarak, karakucak güreşini de başarılı bir şekilde yapabiliyordu. Aslında O, daha ziyade yağlı güreşle kendini gösteriyordu fakat hiçbir zaman karakucak güreşmekten de çekinmiyordu.

O yıllarda Adapazarı'nda güreş yapan Abaza Hasan lakabında bir güreşçi pek fazla tanınmasa da meydanlarda karakucak güreş yapıyordu. Karşısına çıkan rakiplerini kolayca yendiği için kendine olan güveni gurura dönüşmüştü. Fakat gurur, bir pehlivan için zayıf bir özellikti.

Abaza Hasan kazandığı güreşlerin heyecanı ile kendisini rakipsiz görmeye başlamış ve meydan okur bir tavırla Balıkesir ve Bursa civarında bulunan pehlivanlara haber göndererek:

"Beni Karakucak güreşmek şartı ile yenecek pehlivana 50 Lira ödül" diyerek meydan okumuştur.

Bu haber kısa sürede Katrançı Mehmet'in de kulağına çalınmıştı. Aslında Katrançı çok hırslı veya çabuk öfkelenen bir pehlivan değildi. Fakat böylesi meydan okumalara da dayanamıyordu.

Kendince : "Abe, kimmiş bu yiğit? Görmek lazım. Belki de karakucakta öğreneceğimiz vardır" diyordu.

O bunları düşünürken, köylüleri de bir taraftan ona:

- "Bre katrançı, duymaz mısın? Şu abazanın dediklerini,
- Yoksa korkar mısın? Karakucak güreşmekten" diyorlardı.

Katrançı niyeti almıştı, hazırlanıp Adapazarı'nın yolunu tuttu. Yolda

giderken hem gücüne ve güreşine güveniyor, hem de bunca yolu geldikten sonra, yenilerek geri dönmek istemiyordu.

Nihayet Adapazarı'na ulaşmıştı. Meydan kurulmuştu ve karakucak güreşen birçok pehlivan meydanda güreş yapmaktaydı. Etrafı süzerken kenarda oturup güreşleri seyreden iri yapılı Abaza Hasan'ı fark etti. Abaza Hasan güreş yapmıyor, kendisiyle güreşecek kimse olmadığı için kenarda gururlu bir şekilde oturuyordu.

Abaza Hasan da meydanı kolaçan ederken at arabası ile yavaş yavaş gelen Katrancı'yı fark etmişti. Onu tanımıyordu fakat arabanın ağır ağır ilerlemesinden, gelenin esaslı bir pehlivan olduğu belli oluyordu. Meydan bir anda hareketlendi. Herkes bu gelen pehlivanı hayretle izliyordu. Nihayet Katrancı arabadan indi ve meydana doğru yürüdü.

Abaza Hasan, hasmını karşılayıp cesaretini göstermek istemişti:

- Pehlivan hoş geldin. Kimsin? Nereden gelirsin?

Katrancı biraz yorgun ama kendinden emin bir sesle:

- Adım Katrancı Mehmet, Balıkesir'den gelirim.

Abaza Hasan Katrancı'yı görünce şaşkına dönmüştü. Duyduğu ve gördüğü Katrancı, tam bir pehlivandı. Katrancı biraz dinlenip güreş için hazırlanmaya başlamışken cazgır, iki pehlivanı meydana çağırdı.

Orada bulunanlar her geçen dakika artıyor ve herkes güreşin neticesini heyecanla bekliyordu. Belki de saatlerce sürecek bir güreş başlıyordu.

- Hayda bre Katrancı!

- Davran bre Abaza!

Güreş hızlı başlamıştı. Abaza Hasan hemşerilerinin önünde unutulmayacak bir galibiyet almak istiyordu. Katrancı'yı kavramaya çalışıyor ama bir türlü başaramıyordu. Yaptığı her oyuna katrancı anında cevap veriyor ve aslında ondan çok daha güçlü bir pehlivan olduğunu gösteriyordu.

Güreş başlayalı henüz 15 dakika olmuştu. Abaza Hasan tek dalmak istemiş fakat bir anda kendini altta bulmuştu. Katrancı için fırsat ele geçmişti durmadan saldırıp yorulan Abaza Hasan'ı hiç dinlendirmeden ters paçadan yakalayıp kaldırdı ve aynı anda çevirip sırt üstü yere serdi.

Abaza Hasan ve orada bulunanlar gözlerine inanamıyorlardı. O gururlu ve meydan okuyan pehlivan 15 dakikada sırt üstü gitmişti. Cazgir hemen koşup Katrancı'nın elini kaldırdı. Katrancı da vakit kaybetmeden Abaza Hasan pehlivanı yerden kaldırıp sırtını sıvazladı.

Seyirciler bu hiç beklemedikleri sonucu görünce, Katrancı Mehmet'e övgüler yağdırmaya başlamışlardı.

- Yaşa Katrancı!
- Biz de Hasan Pehlivanı bir şey sanmıştık.
- Onca meydan okuması boşunaymış!
- Yaşa Balıkesirli!

Bu konuşmalar arasında Katrancı Mehmet kenara doğru yürüyerek üzerini giyinmeye başladı. O üzerini giyinirken Abaza Hasan'ın çıraklarından biri Katrancıya doğru yaklaşıp bir zarf uzattı ve

- "Usta, Hasan Ağam akşama yemeğe kalmanı, misafir olmanı istiyor"
- dedi.

Katrancı zarfın İçinde 50 lira olduğunu anlamıştı. Abaza Hasan'ın davetini kabul etti ve akşamı Adapazarı'nda geçirip bir gün sonra memleketine geri döndü.

ALİÇÖ
KATRANCI İLE KOCA YUSUF'A
HAKEM OLUYOR

Katranlı ve Koca Yusuf'un başpehlivanlık m¼cadelesi yaptığı Kırkpınar'da tam bir Kel Aliço hâkimiyeti vardı. Elli yaşlarında olan Aliço devrinde, Kavasoğlu Koca İbrahim, Arnavutoğlu, Y¼r¼k Ali, Karag¼z Ali, Kara İbo, Kel Memiş, Yakacıklı Hasan gibi meşhur pehlivanlar meydandan çekilmişlerdi. Meydan artık Aliço'ya kalmıştı. Bu m¼stesna yaratılmış pehlivan ihtiyarlamış olmasına rağmen Koca Yusuf ve Katranlı'ya Meydanı bırakmıyordu.

Bu sebeple Katranlı ve Koca Yusuf Aliço'yu mağlup etmeye çalışıyorlardı. Adalı Halil, R¼stem, Hergeleci, Kara Ahmet, Kurtdereli, Çolak Molla gibi pehlivanlar ise Aliço tamamen meydandan çekildikten sonra ortaya çıkmışlardı.³

Aliço'nun son seneleri idi. Sultan Abd¼lhamit İstanbul'da bir g¼reř düzenlemiş ve bu g¼reřlere devrin namlı Başpehlivanlarının tamamı davet edilmişti. Katranlı da bu isimler arasında yer alıyordu. Sultan Hamit, pehlivanları bir ay kadar yedirip içirdikten sonra, her ne sebeple ise huzurunda g¼reřmelerine müsaade etmedi. Pehlivanlara bolca ihşanda bulunup, yolluklarını vererek memleketlerine d¼nmelerini istedi. Bu karara en çok sinirlenen Aliço olmuştu. Beşiktaş'ta bulunan pehlivan kahvehanesinde oturmuş s¼yleniyordu:

-A be! Ne biçim iş bu be? Hem getirdi bizi, hem kovar!
Neden g¼reřtirmez be?

Aliço elli altı yaşında olmasına rağmen kalbi heyecan doluydu. Sultan Aziz'in vefatından beri 'huzur g¼reři' yapmamıştı. Sultan Hamid'in huzurunda g¼reř yapmak istiyordu. Ayrıca Aliço'nun birtakım hesapları da vardı. Huzurda Koca Yusuf'u ve Katranlı'yı yenecekti. Adalı Halil hasta olduğu için bu g¼reře gelememişti.

Sultan Hamid'in bu emri, Aliço'nun b¼t¼n¼ ¼mitlerini kırmıştı. Beşiktaş'ta İhlamur'da bulunan pehlivan kahvehanesine geldi. Koca Yusuf ve Katranlı birlikte oturuyordu. Aliço'nun maksadı bunlarla g¼reř yapmaktı.

Bilhassa Koca Yusuf'la kozunu paylaşmak istiyordu. İhtiyar Aliço, biraz oturduktan sonra önüne koyduğu kispet zembilini alarak, ayağa kalktı. Koca Yusuf'un karşısına dikilerek şöyle dedi:

- A be Yusuf, ben elli altı yaşıma geldim. Padişah bizi huzura davet etti, meramım seninle huzurda bir güreş yapmaktı. Fakat padişah bizi memlekete gönderir, bir daha seninle nerede karşılaşacağız? Belki de ölür giderim. İşte! Kispeti önüne koydum. Haydi, kalk! Hacı Hüseyin başına gidelim ve şu güreşimizi ayıralım.

İhtiyar kurt elli altı yaşında olmasına rağmen, genç ve bir o kadar da dinç olan Koca Yusuf'a meydan okuyordu. Koca Yusuf hürmetle ayağa kalktı. Aliço'nun elini öptü ve Ona:

- Usta! Sen hepimizin ustasıdır! Artık sen otur, rahat et! Müsaade et ben Katrancı ile güreşeyim. Sen de hakem ol, dedi.

Katrancı bu sözler üzerine oturduğu yerden kalktı. Koca Yusuf'un meydan okumasına karşılık Aliço'nun elini öptü ve:

- Usta! Yusuf doğru süler, sen bizim ustamızdır! Madem Yusuf benimle güreşmek ister bırak biz güreşelim, sen de hakem ol, dedi.

Bunun üzerine pehlivanlar kispetlerini omuzlarına vurarak, yakın mesafede olan Hacı Hüseyin başına doğru yollandılar. İhlamur kahvesinde bulunan diğer pehlivanlar ve orada bulunanlar da Hacı Hüseyin Başının yolunu tutmuşlardı. Koca Yusuf'la Katrancı soyunup yağlandılar ve güreşe başladılar. Aliço ise hakem olmuştu.

Katrancı ve koca Yusuf, o yılların birbirine denk iki Başpehlivanı idi ve güreşleri hep kıran kırana geçerdi. Koca Yusuf da Katrancı gibi iri yapılı bir pehlivandı. Aynı zamanda usta ve cesurdu. O günkü güreşleri de kıran kırana olmuştu. Gerçekten sıkı bir güreş tutmuşlardı. Bazen de sertleşen bu güreşe, Aliço sık sık müdahale etmek zorunda kalıyordu. Güreşin sonlarına doğru

Katrançı Yusuf'u bastırıp altına almıştı, künde ile kaldırıp atmak istedi.

Fakat Koca Yusuf kendisini iyice yaymıştı ve bu oyuna izin vermiyordu. Oyun yapmaya alışan Katrançı iyice yorulmuştu. Bunu fark eden Yusuf, usta bir hareketle Katrançı'yı bastırđı ve Onu açık dūřürmeyi başardı. Yusuf'un Katrançı'yı mağlup etmesi o gün için önemli bir olaydı ve bundan sonraki güreşleri daha merakla beklenir hale gelmişti.

Birkaç hafta sonra Bulgurlu 'da yapılacak güreş artık bu güreşin rövanşı haline gelmişti. Alio da bu güreşten sonra kendisini namağlup ilan ederek meydana dan çekilmiş oluyordu.⁴

KATRANCI İLE KOCA YUSUF
BULGURLU'DA KARŞI KARŞIYA...

İstanbul halkı yağlı güreşleri çok seviyor ve ilgi ile takip ediyordu. O yıllarda, saray güreşleri de düzenlenmediği için İstanbul'un değişik semtlerinde büyük güreşler düzenleniyor ve tanınmış Başpehlivanlar da bu güreşlere davet ediliyordu. Katrancı, İstanbul'a geldiği zamanlarda birkaç ay bu şehirde kalır ve güreşler bitince de memleketine dönerdi.

Sultan Hamid'in daveti üzerine geldikleri saray güreşi yapılamamış ve pehlivanlar yavaş yavaş İstanbul'u terk etmeye başlamışlardı. Fakat katrancı Bulgurlu semtinde düzenlenecek olan güreşe davet edildiği için henüz İstanbul'dan ayrılmamıştı. Güreş günü geldiğinde Katrancı kaldığı handan ayrılıp Bulgurlu'ya doğru yola çıktı. Koca Yusuf'ta bu güreşe davet edilmişti.

Onların, iki hafta önce Beşiktaş'taki güreşlerini izleyen İstanbullular, bu güreşin de sıkı geçeceğini biliyorlardı. Katrancı ile Yusuf'un güreşleri izleyenler için çok keyifli güreşler olurdu. Çünkü bu iki pehlivanın güreşleri birbirine benziyordu. İki de kırıcı güreş yapmaz ve güreşi itiş kakışa çevirmekten hoşlanmazlardı. Sıkı güreş yapsalar da dostça ayrılmasını bilirlerdi.

Küçük boylardaki güreşler devam ederken herkes Başpehlivanlardan kimlerin geldiğini merak ediyor ve kendi aralarında konuşuyorlardı.

- Başa kimler gelmiş? Bilen var mı?
- Kara Ahmet burada diyorlar,
- Koca Yusuf da buradaymış, başka gelen var mı acaba?
- Var elbet, ben Katrancı'yı da gördüm. Yusuf'la beraber çadırda oturuyordu.
- O da büyük pehlivan!
- Tabi ya, ne sandın? Dört köşe adam! İnsan nereden tutacağını bilemez!

Baş güreşleri başlamadan önce Katrancı ve Koca Yusuf birlikte bir çadırın gölgesinde oturup sohbet ediyordu. Onları gören seyirciler de bu durumdan oldukça memnun idiler ve:

- İşte pehlivan böyle olmalıdır.
- Meydanda yaman boğuşuyorlar ama dostlukları da tamdır. Diyorlardı.

Derken baş güreşlerinin vakti gelmişti. O günkü güreşlere Koca Yusuf ve Katrancı'dan başka Kara Ahmet ve Hancaoğlu da katılmışlardı. Hakem heyetinde ise herkesin çok iyi tanıdığı Tamburacı Osman pehlivan bulunuyordu.⁵

Gerçekten coşkulu güreşler oluyordu. Katrancı ve Yusuf, kazanın başına gelip güzelce yağlandılar. Başhakem olan Tamburacı, ilk güreşte Kara Ahmet'i Hancaoğlu ile Katrancı'yı da Koca Yusuf'la eşleştirdi. Böylece pehlivanlar cazgırın yanına doğru geldiler.

Cazgır:

Pehlivan, pehlivan!
İşte meydan! İşte pehlivan!
Güreş yapanlara yardım eder.
Hazreti Yaradan.....

Diyerek, pehlivanları meydana salmıştı. İstanbullu güreş severler Yusuf ve Katrancı'yı iyi tanıyor ve çok seviyorlardı. Herkes onların güreşini merakla bekliyordu. Az önce muhabbet eden bu iki pehlivan, şimdi kıyasıya bir güreşe tutuşmuşlardı. Fakat bu seferki güreşleri diğer güreşlerinden biraz farklı olmuştu. Güreş bazen el ense ve tırpanlarla sertleşiyor bazen de iki güreşçinin ağırdan alması ile sıkıcı bir hale dönüşüyordu. Seyirciler de bu durumdan pekte hoşnut değildi.

- Bu nasıl güreştir pehlivanlar?
- Böyle güreşmek size yakışmıyor.
- Adam gibi tutunda güreş seyredelim!

Fakat hem Katrancı hem de Koca Yusuf, bu sözlerden pek etkilenmiş benzemiyordu. İki de yenilmemek için oyuna girmiyor, böylece güreş uzayıp gidiyordu. Denk pehlivanların güreşlerinde bu durum sıkça görülürdü. Birbirini iyi tanıyan pehlivanlar kolay kolay rakiplerini açık düşürmeyi başaramazdı. Bir ara Koca Yusuf tek dalıp Katrancı'yı bastırsa da, Katrancı kısa sürede kurtulup ayağa kalkmıştı. El enseler gırla gidiyordu. Tamburacı sık sık iki güreşçiyi ikaz ediyor ve düzgün güreşmeye davet ediyordu. Hem Katrancı hem de Yusuf iyice yorulmuştu. Yusuf'un yorulduğunu gören Katrancı, kıvrak bir hamle ile Yusuf'u altına almayı başarmıştı. Onu iyice yorduktan sonra 'sarma' ile çevirmek istedi fakat muvaffak olamadı. Artık herkes bu güreşten bir üstünlük çıkmayacağını düşünmeye başlamıştı.

Tamburacı iki pehlivani da iyi tanıdığı için bu güreşi daha fazla uzatmanın doğru olmayacağına inanıyordu. Ne Yusuf'un ne de Katrancı'nın birbirine üstünlük sağlaması mümkün değildi. Tamburacı usta bir pehlivan ve hakem olarak iki pehlivana daha fazla eziyet etmek istemiyordu. Bu yüzden iki pehlivani yanına çağırarak onlarla konuştu ve seyircilere güreşin berabere bittiğini ilan etmiş oldu.

KATRANCI ve KURTDERELİ MEHMET
İLK DEFA KARŞI KARŞIYA

1892 yılı baharında Susurluk'un Kepekler Köyü'nde büyük bir güreş düzenlenmişti. Katrancı bu güreşe ilk çağrılan isimlerden biri idi. Bu yıllar Katrancı'nın hem yaşça hem de idman olarak tam bir Başpehlivan olduğu yıllardı. Kispetini hazırlayıp Kepekler Köyü'ne doğru yola koyuldu.

Kurtdereli Mehmet Katrancı'dan yaşça küçüktü ve o yıllardan Başaltında güreş yapıyordu. Fakat yaptığı başarılı güreşler onu heyecanlandırıyor bir an önce Başpehlivan olmak istiyordu. O da Kispetini alıp Kepekler Köyüne doğru yola çıkarken; Annesi:

- Gayrı başa tut oğul, ben de başpehlivan anası olmak isterim.

diyerek, zaten sabırsızlanan Kurtdereli'yi büsbütün heyecanlandırmıştı. Aslında o da artık başpehlivan olma zamanının geldiğini düşünüyordu. Haksızda sayılmazdı. Çünkü küçük köy ve kasaba güreşlerinde karşısında kimse duramıyordu. Belki de genç Kurtdereli, yaşı gereği her şeyi etrafıca düşünemiyordu.

Kepekler Köyü'ndeki güreşi tertip eden düğün sahibi, zengin biri olduğu için ortaya kıymetli ödüller koymuştu. Ödüllerin büyüklüğü sebebi ile civarda bulunan bütün pehlivanlar bu güreşe gelmişti. Ancak Katrancı'nın da orada olması, başa güreşmek isteyen pehlivanların neşesini kaçırmıştı. Onlar da, Katrancı'dan başpehlivanlığı kurtaramayacaklarını bildikleri için hep başaltına soyunmuşlardı. Başaltı güreşleri başlarken herkes, Kurtdereli'nin de kispet giymesini bekliyordu. Fakat Kurtdereli'de bir hareket görünmüyordu.

- Mehmet sen güreşmeye gelmedin mi?
- Evet, güreşmeye geldim.
- O halde niye soyunmuyorsun?
- Daha benim sıram gelmedi.

Herkes Kurtdereli'nin Başaltına güreşmesini bekliyordu. Zaten olması gerekende buydu. Fakat Mehmet bir türlü başa güreşeceğini söyleyemiyor, biraz da çekiniyordu.

Nihayet cazgır başa güreşecek pehlivanları meydana çağırduğında, Kurtdereli'nin de soyunup hazırlandığı görüldü. Mehmet'in hazırlandığını gören ahali adamakıllı şaşırmişti:

- Tövbeler olsun, bu çocuk deli!
- Biz ona başaltına çık dedik. O kalktı başa çıktı.
- Yazık olur Kurtdereli'ye!
- Katrancı iflahının keser bunun,

Cazgır da şaşırıldığı için Kurtdereli'ye sormuştu:

- A be Kurtdereli, neden geldin?
- Güreşeceğim.
- Katrancı ile mi?
- Evet, neden şaşarsın?
- Karşındaki Katrancıdır da!

Ahali Katrancı'ya doğru da şöyle sesleniyordu:

- Ez, kır bu delikanlıyı...

Fakat Katrancı oralı değildi. Çünkü Katrancı Mehmet yumuşak tabiatlı, efendi bir pehlivandı. Öyle kırılcılığı da yoktu. Yalnız karşındaki pehlivan kırıcı olursa oda işi kırıcılığa dökerdi.

Katrancı Mehmet kazan başına gelince, Kurtdereli onu hürmetle selamladı. Katrancı da aynı şekilde mukabele etti.

- Hoş geldin kızan.
- Hoş bulduk usta.

Sonra Katrancı ağır ağır yağlanmaya başladı. Kurtdereli de Katrancı'nın sırtını yağladı. O da Kurtdereli'nin sırtını sıvazlayarak yağladı. Cazgır iki pehlivan için güzel dualar yaparak onları tanıttı ve bilhassa Kurtdereli için nasihatte bulundu.

Önce Katrancı için, şöyle demişti:

**Kırımdan gelir Tatar.
Tozu dumana katar.
Hasmın karınca bile olsa,
Kündeye aldı mı, manda olsa atar.
Dağdan topladım çiçekler demet demet,
Meydana çıktı Katrancı Mehmet.**

Cazgır, Kurtdereli için de şu nasihatte bulunmuştu:

**Kızlar üzüm toplar sepet sepet.
Bu kahramana derler Kurtdereli Mehmet.
Sana olsun babadan bir nasihat,
Başpehlivanlık için biraz daha sabret.⁶**

Bu manileri ile cazgır, Kurtdereli'ye henüz Başpehlivanlık için erken olduğunu söylüyordu. Dualardan sonra güreş başladı. Katrancı, Kurtdereli'nin bu cesaretine pek bir anlam verememişti fakat usta bir pehlivan olarak Kurtdereli'yi ezmekte istemiyordu. Zaten tabiatı da buna müsaade etmezdi. Ancak bu durumun pekte farkında olmayan genç Kurtdereli, doludizgin saldırıyor, güreşten pek anlamayanlar da bu duruma şaşırıp, söyleniyorlardı;

- Kurtdereli yenecek.
- Hep o hücum ediyor.
- Katrancı'ya ne oldu böyle?

Katrancı Kurtdereli'nin sert hamlelerine aynı şekilde karşılık vermiyor, ustaca savuşturup güreşi sertleştirmek istemiyordu. Seyirci ise bu durumu pekte anlamıyor ve kendilerince söyleniyorlardı:

- Hayda bre Katrancı!
- Ne oldu sana? Genç delikanlı ile baş edemez oldun.

Katrançı'yı böyle yermekte olan halk, Kurtdereli'ye ise övgüler yağdırıyordu:

- Aferin Mehmet Pehlivan!
- Başpehlivanlık nasıl olurmuş? Göster Katrançı'ya!

Katrançı halkın bu sözlerine pek aldıriş etmese de, tecrübesiz Kurtdereli, bu sözlerden cesaret alıyor ve hamlelerini sertleştiriyordu. Hatta bir aralık elense çekmek için salladığı eli, Katrançı'nın yanağına gelmişti. Katrançı elinin tersi ile Kurtdereli'yi iterek:

-A be kızan, doğru güreş! diye bağırdı.

Kurtdereli cevap vermeden seyirciler bağırmaya başlamıştı:

- Zor geldi galiba Katrançı!
- Kurtdereli pek ala güreşiyor.
- Katrançı hepten yıldır ağalar!
- Yaşa Mehmet Pehlivan.

Güreş tekrar başladı, Katrançı öfkelenmeye başlıyordu. Aslında daha çok körpe olan Kurtdereli'yi ezmek istemiyordu. Bunu halkın anlamaması normal olabilirdi fakat Kurtdereli'nin anlamıyor olması pek de yakışık olmamıştı. Hafif bir sesle:

-Hazır ol Kurtdereli! diye ihtarda bulundu.

Kurtdereli bu ihtardan da pek bir şey anlamamıştı. Yine doludizgin saldırıyordu. Zaten Katrançı'nın da istediğı buydu. Kurtdereli'nin elense ve tırpanlarına aynı sertlikte karşılık vermeye başladı. Ayrıca daha tecrübeli olan Katrançı, tam can alıcı şekilde elense ve tırpan vuruyordu. Katrançı bir aralık altına aldığı Kurtdereli'yi kurtkapanı ile öyle sıktı ki, bıraktığı zaman zavallı genç pehlivan ayağına zor kalkabilmişti. Fakat Katrançı onu yenmiyordu. Kurtdereli Mehmet Pehlivan o hale gelmişti ki, onu sevenler onun adına bağırsıyorlardı:

-Kurtdereli pes et.

-Artık bu greŖten hayır gelmez.

Kurtdereli'nin pes etmeye niyeti yoktu. Artık bunu gurur meselesi yapmıŖ ve bir pehlivanın en zayıf noktası olan hırsına yenik dŖmŖt. Halk cazgıra sesleniyor ve greŖi bitirmesini istiyorlardı. Cazgır, Kurtdereli'ye yaklaŖıp:

-A be Kurtdereli pes etmez misin? Hiç dermanın kalmadı.

-Hayır, lsem de pes etmem.

GreŖ tekrar baŖladı. Fakat Kurtdereli bu sefer on beŖ dakika kadar dayanabilmiŖti. Daha doğrusu Katrancı Kurtdereli'yi iyice ezdiğine kanaat getirdiği için onu kolayca yenerek iŖkenceden kurtarmıŖtı. Kurtdereli Mehmet yle bir hale gelmiŖti ki onu diğer genç pehlivanlar koluna girerek meydandan ıkarabildiler. Kurtdereli ancak ertesini sabah kendine gelebilmiŖti. Bunun zerine köyün zengin ağaları onu bir at arabasına bindirerek yolcu ettiler.⁷

KATRANCI ve KURTDERELİ'NİN
İSTANBUL KARTAL GÜREŞİ

Katranlı Mehmet Pehlivan'ın İstanbul güreşleri oldukça meşhurdu. O yıllarda İstanbul'da kendisine has bir izleyici kitlesi de bulunuyordu. Sultan Aziz'in vefatından sonra saray güreşleri düzenlenmez olmuştu fakat İstanbul'un güreş meraklıları özellikle Kartal, Bulgurlu ve Rami gibi semtlerde büyük güreşler düzenleyerek ünlü başpehlivanları bir araya getiriyorlardı. Özellikle Kartal'da düzenlenen güreşlere oldukça büyük ilgi oluyor ve halk bu güreşleri seyredebilmek için uzunca yollardan gelerek, bir gün evelden bu güreşleri beklemeye başlıyordu.

O yılki güreşler ilan edildiği zaman, Katranlı Mehmet zaten İstanbul'da bulunuyordu. Davet edildiği birkaç güreşe katılmış kendisini sevenlerin ısrarı üzerine Balıkesir'e dönmeyi birkaç gün erteleyip Kartal'daki güreşleri beklemeye başlamıştı. Bu güreşlerde ünlü rakipleri ile karşılaşacağını bilmek onu da heyecanlandırmıyor değildi. O yıllar Katranlı'nın güreşte artık iyice ustalaştığı ve idman olarak da oldukça iyi olduğu zamanlardı.

Kurtdereli Mehmet, Kartal güreşlerini haber aldığı sırada Balıkesir de bulunuyordu. Bu büyük güreşi haber alır almaz hazırlıklarını yapıp hem güçlü rakipleri ile kozunu bir kez daha paylaşmak hem de ödülü kazanmak niyeti ile yola koyuldu. Kurtdereli Mehmet de artık hatırı sayılır Başpehlivanlardan biri olmuştu ve böyle büyük güreşlere mutlaka davet ediliyordu.

Katranlı sabah erkenden kalktı ve misafir olduğu konaktan ayrılıp Kartal semtinin yolunu tuttu. Balıkesir'den ve köyünden ayrılalı, bir aydan fazla olmuştu. Bu güreşi de tamamlayıp köyüne dönmek istiyordu.

Birkaç gün dinlenmiş olması ona iyi gelmişti. Kendisini seven güreş meraklıları ile birlikte güreşlerin yapılacağı çayıra geldi ve başpehlivanların olduğu çadıra doğru yürüdü.

Kurtdereli bir gün önceden Kartal'a gelmiş ve güreşlerin yapılacağı meydana Katranlı'dan önce ulaşmıştı. Kurtdereli Mehmet Katranlı'nın çadıra girdiğini görünce hemen ayağa kalktı ve:

- Hoş geldin usta! Geleceğini bilseydim beraber çıkardık yola. Dedi.
- Sağ ol Mehmet! Ben zaten İstanbul da idim. Yoksa seninle beraber gelmeyi bende isterdim.

Diyerek, selamlaştılar ve diğer başpehlivanlarla birlikte koyu bir sohbeta başladılar. Epeyce Başpehlivan gelmişti bu güreşe fakat Adalı ve Koca Yusuf, yurt dışında oldukları için bu yılki güreşlere katılamamışlardı. Bu sebeple güreşe katılan başpehlivanlar içinde Katrancı ve Kurtdereli ismi öne çıkıyordu.

Seyirciler de kendi aralarında meraklı sohbetlere başlamışlardı.

- Kimler gelmiş acaba baş güreşlerine bilen var mı?
- Ben gördüm! Yirmi kadar başpehlivan var çadırda, hepsi de namılı pehlivanlar, Katrancı da burada.
- Kurtdereli de gelmiş diyorlar.
- O zaman çok sıkı güreşler seyrederiz bu gün, bunca yol geldiğimize de değer.
- Son güreşe Katrancı ile Kurtdereli kalır bence! Onları yenecek pehlivan göremiyorum ben.
- Eğer öyle olursa son güreş pek çetin olur, kaçırılmaz bu güreş ağalar!

Seyircilerin konuştuıkları gerçek olmuştu. Katrancı ve Kurtdereli bütün rakiplerini yenip son güreşe ikisi kalmış ve meydandaki heyecan iyice artmıştı. Kader Katrancı ve Kurtdereli'yi bu sefer de Kartal da karşı karşıya getirmişti. Herkes bu iki büyük pehlivanın güreşini izlemek için sabırsızlanıyordu. Derken iki pehlivan yağ kazanına doğru yürümeye başlamıştı ve meydan onları destekleyen güreş severlerin sesleri ile adeta inliyordu.

Kurtdereli Katrancı'ya göre daha genç ve acar bir pehlivandı. Ayrıca İstanbul da hatırı sayılır bir seveni de vardı. Hemen hepsi bu güreşi izlemek için Kartal'a gelmiş ve Kurtdereli için sevgi gösterileri yapmaya başlamışlardı.

İki pehlivan da doyumsuz gzelliikte peşrevler yaparak izleyenleri selamladılar. İki tarafın destekçileri de, peşrev yapan güreşçileri ayakta alkışlıyordu.

Güreş pek sert ve hızlı başlamıştı. Sabahtan bu yana onca rakiple boğuşan sanki onlar değilmış gibi greşiyorlardı. Yaptıkları onca yorucu güreşten en ufak bir eser bile yoktu. İzleyenler de bu durumdan oldukça memnundu.

- İşte pehlivan böyle olur! Sanki taze güreş tutmuş gibi greşiyorlar.

- Tabi ya! İşin ucunda yirmi altın olunca yorgunluktan eser kalmaz elbet!

Güreş bir an bile yavaşlamadan devam ediyordu. Çoğu zaman ayakta ve el enselerle yapılan güreş, bazen de yerde ve oyun aramakla geçiyordu. Akşam güneşi iyice çökmüştü fakat iki güreşçi bir türlü birbirlerine üstünlük sağlayamamışlardı. Katrancı Kurtdereli'nin iyice yorulduğunu anladığı bir esnada onu bastırmayı başardı. Güreş başlayalı tam iki saat olmuştu ve iki pehlivanda bir an önce sonuca gitmek istiyordu.

Katrancı bu defa sarmayı çok iyi vurmuştu ve Kurtdereli'nin kımıldamasına bile izin vermiyordu. Seyircilerin bütün desteğine rağmen Kurtdereli, Katrancı'nın sarmasından bir türlü kurtulamıyordu. Katrancı daha fazla uzatmadan iyice yorulmuş olan Kurtdereli'yi sarma oyunu ile açmayı başardı. Ve zafer temennası ile ayağa kalktı.⁸

Fakat Kurtdereli'nin taraftarları bu açılmayı kabul etmemişler ve:

- Olmadı! Diyerek itirazı bastırmışlardı.

Katrancı taraftarları ise olduğunu savunuyorlardı fakat bir türlü anlaşma sağlanamamıştı. Bunun zerine Katrancı'nın taraftarları onu bir kenara çektiler ve:

- "Usta, al sana yirmi altın, yensen de yenilsen de bu senin, Kurtdereli ile bir daha tut." diye bir teklifte bulundular.

Fakat Katrancı bu teklifi reddetti ve onlara:

- "Abe bu kızan yenildi. Ben bir daha tutmam. Maksat sadece para değil." diyordu.

Zaten bu pazarlığa da hacet kalmamıştı. Katrancı taraftarları onu ikna etmeye çalışırlarken, Kurtdereli Mehmet çoktan meydanı terk etmişti. Kurtdereli'nin taraftarların itirazına rağmen meydandan ayrılması yenilgiyi kendisinin kabul ettiği anlamına geliyordu.

Kurtdereli'nin meydandan çekilmesinden sonra Katrancı'nın galibiyeti tam olarak kesinleşmiş oluyordu. Katrancı'nın taraftarları bu durumdan oldukça mutlu olmuşlardı. Güreşlerden sonra bir ziyafet sofrası hazırlamışlardı. Bu yemeğe diğer başpehlivanlar ile birlikte Kurtdereli Mehmet de katılmıştı. Ziyafet boyunca Katrancı ile yan yana oturmuşlar ve orada bulunan herkese gerçek pehlivanlığın ne demek olduğunu göstermişlerdi.

ADALI HALİL
GÜREŞE DEVAM ETMİYOR...

Katranlı Mehmet döneminin önemli pehlivanlarından biri de şüphe yok ki Adalı Halil'dir. Adalı yaşça Katranlı'dan 12 yaş küçüktür. Bu yönü ile güreş yaptıkları dönemde Katranlı ve Koca Yusuf'tan sonra gelen pehlivanlardandır. Bu manada Adalı Halil ile Kurtdereli Mehmet Pehlivan'ı yakın görmek daha doğru olsa gerektir. Zaten o dönem güreşlerine bakıldığında ikisinin yurt içi ve yurt dışında beraberce yaptıkları güreşler de bunu doğrulamaktadır.

Adalı Halil, Kel Aliço Pehlivan'ın çırağıdır ve bunu her zaman gururla söylemiştir. Ayrıca Kel Aliço ve Adalı Halil, Kırkpınar güreşlerinde bir bakıma ev sahibi konumunda oluyordu. Çünkü bu iki pehlivan Deliormanlı olmakla birlikte göç sırasında Edirne'ye yerleşmişlerdi.

Katranlı Mehmet ile Adalı Halil Pehlivan'ın birkaç kez karşılaştığını biliyoruz. Fakat bizim bildiğimiz güreşlerinin dışında pek çok kez karşılaştıkları ve bu güreşlerde yendikleri ve yenildikleri olmuştur. En unutulmaz güreşlerinden biri ise 1893 ya da 1894 yılında ilk olarak karşılaştıkları Manyas panayırının son günü yapılan güreştir.

Adalı Halil iri yapılı bir pehlivandı. Güreşi ustası Kel Aliço ya benzerdi. Sert ve kırıcı güreşi sever, sıkça itiraz ederdi. Ustası Aliço'nun hakemliğine dahi itiraz ettiği olurdu. Bu gözü kara pehlivan hem civardaki pehlivanları tanımak hem de onlarla güreş tutup adını duyurmak istiyordu. Bu düşünce ile Edirne'den ayrılmış ve önce Bursa'ya gelmişti. Burada Katranlı Mehmet dengi pehlivanlardan olan Koca Rüstem pehlivanı bulmuş ve onunla yaptığı güreşte yenilmişti. Koca Rüstem, usta bir pehlivandı. Adalı, Rüstem'i yenmeyi planladığı bir anda kendini sırt üstü yerde bulmuş ve bulutları görmüştü.⁹

Bundan sonra Balıkesir'e gidip Katranlı ve Kurtdereli ile kozunu paylaşmak istiyordu. Manyas'da güreş olduğunu duyar duymaz yola koyulmuştu.

Katranlı Mehmet o yıllarda 35 yaşlarında tam bir başpehlivandı.

Balıkesir ve İstanbul'da yaptığı güreşler herkesin dilinde idi. Manyas panayırı her yıl düzenlenen ve son gününde büyük güreşlerin olduğu bir etkinlikti. Katrancı bu güreşlere iyi hazırlanıyor bolca idman yapıyordu. O yılki güreşlere Kurtdereli Mehmet Pehlivan da çağırılmış fakat Kurtdereli gelmek istememişti.

Adalı Halil Manyas'a ulaşmış ve bir otele yerleşmişti. Akşamdan güzelce dinlenmiş bir şekilde kahvaltısını yapıyor ve bir taraftan da yanındakilere Katrancı'yı soruyordu.

- Katrancı, deyip dururlar. Nasıl bir pehlivandır bu?
- Çok kuvvetli ve çok iri bir pehlivandır.
- Benden okkalı mı?
- Sen kaç okkasın bilemem ama Katrancı en az yüz yirmi okkalık bir pehlivandır.
- Benden okkalı imiş!
- Sert bir pehlivan! Bu yüzden de kolay kolay kendisi ile güreş yapacak kimse bulamıyor.
- Kuvvetini anladık. Ustalığı nasıl?
- Kuvvetine daha çok güvenir. Onunla ezilmeden ve yılmadan güreş tutabilen tek pehlivan Koca Rüstem Pehlivan'dır.

Aslında bu sözler birkaç gün önce Koca Rüstem'e hiç beklemediği şekilde yenilen Adalı'ya çok şey anlatıyordu.

Katrancı Manyas'a geldiğinde halkın büyük ilgisi ile karşılandı. Panayırın son günü halk heyecanla güreşleri bekliyordu ve herkes

Katrançı'nın karşısına çıkacak pehlivan olup olmadığını merak ediyordu. Gözler Kurtdereli Mehmet Pehlivanı arıyordu. Fakat Kurtdereli gelmemişti.

Adalı Halil meydana geldiğinde, güreş yapan iri yapılı pehlivanları görüp sordu:

- Bu güreş hangi boydadır.

- Başaltı güreşidir.

Bu cüssedeki pehlivanlar niye başaltı güreşiyor diye düşündü. Katrançı'dan başpehlivanlığı alamayacağını anlayan güreşçiler başatlına kaçıyorlardı besbelli.

Bir aralık Cazgırın sesi duyuldu.

- Başpehlivanlar besmele ile soyunsunlar!

Aslında bu ilan göstermelik bir ilan gibi duruyordu. Çünkü Katrançı ile güreş yapacak kimse görünmüyordu. Adalı cazgırın seslenmesi üzerine hemen soyunup kispetini giydi. Herkes bu yabancı pehlivanı merakla izliyor ve Katrançı ile güreş yapacak biri çıktığı için de seviniyordu. Çünkü güreşlere gelenlerin birçoğu özellikle Katrançı'nın güreşini izlemek için gelmişti.

Cazgır Adalı'nın soyunduğunu görünce ona doğru yaklaştı ve hafifçe:

- Nereden geliyorsun pehlivan?

- Edirne'den...

- Oralı mısın?

- Evet, oralıyım.

- Başpehlivansın demek?

- Olmaya çalışırız.

- Adın ne senin?

- Adalı Halil.

- Allah kolaylık versin.

Katranrı daha önce hiç görmediği bu pehlivanı merak etmiyor değildi. İri yapılı bir pehlivandı. Acaba güreşi nasıldı?

Katranrı ağır adımlarla yağ kazanının başına doğru yürürken onu gören halk ise ona olan sevgilerini gösteriyor ve meydan adeta inliyordu.

- Yaşa Mehmet Pehlivan!

- Yaşa Katranrı!

- Göster ne pehlivan olduğunu!

- Yen güzelce şu pehlivanı.

- Kimse duramaz sana karşı!

- Bakma kimsenin gözyaşına.¹⁰

Katranrı bu sözlerle mutlu oluyor adeta gücüne güç katıyordu. Cazgır iki pehlivanı halka tanıttıktan sonra dualarla onları meydana saldı. Davul zurna sesleri ile birlikte iki güreşçi peşrev yapmaya başlamıştı. Adalı Halil, Katranrı kadar yapılı değildi. Ama çok güzel peşrev yapıyordu. Halk Adalı'nın peşrevini beğenmişti.

- Bu Edirneli de fena pehlivana benzemiyor!
- Doğru sülersin bre! Ne güzel peşrev yapar kızan.
- Okkası da yerinde!
- En azından yüz okka!

İzleyenlerin dikkatli bakışları arasında güreş başlamış oldu. Katrancı elense ile Adalıyı tartmaya çalışıyordu. Adalı ise Katrancı karşısında akıllı davranıyor ve savunma yapıyordu. Fırsat buldukça da sert tırpanlarla Katrancı'yı yıldırmaya çalışıyordu. Böylece güreşin başlaması ile sertleşmesi bir olmuştu. Bu şekilde sürüp giden güreş yarım saati doldururken, Adalı ani bir dalışa geçti. Fakat tutturamayınca kendini yere attı ve bu fırsatı kaçırmayan Katrancı ise yetişip Adalı'yı bastırdı. O zamana kadar derin bir sessizliğe bürünen seyirciler de bir anda ayaklanıvermişti.

- Yaşa Katrancı!
- Yaşa Mehmet Pehlivan!
- Haydi, bastır kündeysi...

Katrancı ise güreşin bu kadar çabuk bitmesini istemiyordu. Rakibini ezerek yormaya çalışıyordu. Fakat Adalı, ustası Aliço'dan hasımların nasıl ezildiğini çok iyi öğrenmişti. Katrancı'nın kendisini ezmek istediğini anlayınca hiç vakit geçirmeden yüzükoyun yere uzandı. Böylece Katrancı'nın onu ezme ve kündeysi alma imkânı kalmıyordu. Katrancı durumu fark etmişti. Bu yiğit yaman bir pehlivana benziyordu. Hemen rakibini kurtkapanı ile bastırdı. Adalı iyice yorulmuştu. Katrancı'nın gücüne ve kilosuna dayanması çok zordu.

Katrancı iyice yorduğu rakibini kaldırıp açık düşürmek üzere iken, Adalı bir hamle ile kılçık oyunu yapmaya çalışmış ama Katrancı yan üstü

düşmüştü. Bu arada Adalı da açık düşmüş gibiydi. Katrancı hasmının açık düşmesine rağmen güreşe devam eder bir hamle yaptı. Çünkü oyunu yapan Adalı olduğu için yenilmiş sayılmazdı. Fakat Adalı güreşe girmiyordu.

- Katrancı sırt üstü düştü! dedi cazgıra.

Cazgır: " Ben öyle görmedim" dedi.

Adalı hem yorgun hem de öfkeliydi. Katrancı onu açık düşürmüş olmasına rağmen seslenmiyor. O ise "ben yendim" diyordu.

Cazgır bu yabancı pehlivanı kırmak istemiyordu. Öyleyse seyirciye soralım, dedi.

Seyirci de Katrancı'nın haklı olduğunu söylüyordu.

Bu durumda yapılacak iş güreşe devam etmektir. Fakat Adalı meydana gelmiyor cazgıra itiraz etmeye devam ediyordu. Cazgır durumu hakem heyetine anlattı ve onlar da güreşin devamına karar verdi.

Fakat Adalı güreşmeye yanaşmıyor:

- Ben burada Katrancı'yı yenemem, yensem de siz kabul etmezsiniz, diyordu.

Böylece Adalı Halil güreşi bırakmış oluyordu. Bu güreşte kozlarını paylaşmayan iki ünlü pehlivan, bir başka güreşi beklemeye başlamışlardı.

KATRANCI İLE ADALI HALİL
ÇARDAK'TA TARİH YAZIYOR...

Pehlivanlık tarihimizin unutulmaz grelerinden biri de hiç Şüphesiz 1894 baharında yapılan ünlü ardak greidir. ardak her yıl düzenlenen greleri ile günümüzde olduğu gibi o yıllarda da pehlivanların kendilerini gösterdikleri önemli bir güreş meydanıydı. Katrancı Mehmet de bu grelerin aranan isimlerinden biri idi. Birçok defa başpehlivanlığı kazanmış olduğu ardak grelerine mutlaka ağırılırdı.

O yılki ardak greleri ise diğer senelere göre oldukça farklı bir güreş olmuştu. Gelibolu Mevlevi Őeyhi Mustafa Daniş Efendi çok varlıklı biri idi. O sene oğlunu evlendiriyordu. Çok büyük bir güreş tertip etmişti. Sadece davet edilen pehlivanların sayısı yüzden fazla idi. Kırk elli davul bir o kadar da zurna vardı. Etraf vilayetlerden gelen seyircilerle birlikte ardak, görülmemiŐ bir gün yaşıyordu. Gelibolu'nun tam karşısında bir nahiye olan ardak'tan yükselen davul sesleri, Gelibolu'dan da rahatlıkla duyuluyordu.

Bu yılki greleri farklı kılan sadece gelen pehlivanların çokluğu değildi. Ayrıca Katrancı, Koca Yusuf, Adalı Halil ve Kurtdereli Mehmet gibi devrin en önemli Başpehlivanları, bu güreş için ardak'a gelmiŐlerdi. Adeta tarihi bir gün yaŐanıyordu. Bu dört ismi bir arada görmek o gün için herkese nasip olacak iş değildi. Başaltında ise yine o yılların en meŐhurlarından Kara Ahmet ve Bursalı Rüstem Pehlivan bulunuyordu. Bu ikisi bile güreşin büyüklüğünü göstermeye yeterdi.

Katrancı, ardak grelerine hemen her yıl davet edilir ve mutlaka katılırdı. Bazen yalnız geldiği bu grelere çoğu zaman köylüleri ile birlikte gelirdi. Bu yılki grelerin büyüklüğü her tarafa duyurulmuŐtu. Bu nedenle Katrancı bu yılki grelere oldukça kalabalık bir destekçisi ile birlikte gelmişti.

Meydan adeta panayır yeri gibi idi. Kalabalıkta dolaŐmak bile çok gt. Katrancı ile beraber gelen köylüleri greleri rahatça seyredebilecekleri bir yer aramaya başladılar. Katrancı da başpehlivanların bulunduğu çadıra doğru yürüdü. Koca Yusuf ondan daha erken gelmişti.çadırdaki oturuyor ve genç pehlivanlarla sohbet ediyordu. Katrancı'nın geldiğini görünce dostça ayağa kalktı ve:

- Hoş geldin bre Katrancı, nerede kaldın?
- Hoş bulduk Yusuf'um, anca geldik. Nasılsın bakalım, iyi misin?
- İyiyim be Katrancı, hele gel otur, epey zaman oldu görüşmedik, özledim seni.

Katrancı da Koca Yusuf'un davetini kırmayıp hemen oracığa oturdu. Ve samimi bir sohbeta başladılar. Aslında bu durum büyük güreşler için alışlagelmiş bir durumdu. Katrancı'yı arayan Koca Yusuf'un yanında, Yusuf'u arayanda, Katrancı'nın yanında bulacağını bilirdi. Bu iki büyük pehlivan yaşça bir oldukları gibi huyca da birbirlerine benziyordu. Onlar koyu bir sohbeta başlamışken çadıra Adalı Halil ve Kurtdereli Mehmet Pehlivan birlikte girdiler. Katrancı ve Koca Yusuf'un oturduğu tarafa doğru yürüyüp onları selamladılar.

Katrancı ve Koca Yusuf da onların selamına mukabelede bulunup ayağa kalktılar ve pehlivan usulü tokalaşıp sarıldılar. Katrancı Kurtdereli'ye döndü ve:

- Hoş geldin Kurtdereli, nasılsın? Kıştan beri görüşemedik.
- Sağ ol usta! İyiyim. Öyle oldu ya, bundan sonra sıkça görüşürüz inşaallah...

Başpehlivanların bu görüntüsü güreş meraklılarını oldukça mutlu etmişti. Uzunca geçen kıştan sonra herkes güreşe hasret kalmıştı. Ama daha önemlisi bu dört büyük pehlivanı bir arada gördükleri için keyiflerine diyecek yoktu. Güreşlerin başhakemliğini Sultan Aziz'in pehlivanlarından Aliço yapıyordu. Meydandan çekildikten sonra hakemlik yapmaya başlayan bu büyük pehlivan, bu tarihi güreşe ayrı bir anlam katıyordu.

Küçük boylardaki güreşler tamamlanmıştı. Başaltında ise Kara Ahmet ve Bursalı Rüstem'in güreşi devam ediyordu. Katrancı ve diğer

başpehlivanlar ise bir taraftan kendi güreşlerine hazırlanırken diğer taraftan da başaltındaki bu kıran kırana güreşi izliyorlardı. Kara Ahmet gayet çevik, Rüstem ise kıvrak bir pehlivandı. Nefes kesen bu boğuşmanın sonunda Rüstem kıvraklığını konuşturmuş ve rakibini kafası üstüne dikip sırtını yere getirmişti.¹¹

Artık sıra baş güreşlerine gelmişti. Dört pehlivan da yağ kazanının başında birbirlerini yağlamaya başlamışlardı. Bu arada Aliço ve diğer hakemler ilk turda kimleri güreştireceklerine karar vermeye çalışıyorlardı. Nihayet verilen karara göre ilk turda Koca Yusuf ile Adalı Halil ve Katrancı ile de Kurtdereli Mehmet Pehlivan güreş yapacaktı. Pehlivanlar bu eşleşmeye göre birbirlerinin yanına geçip beklemeye başladılar. Fakat güreşin o günkü ağası olan Daniş Efendi, Aliço'nun yanına gelip bu eşleşmeye itiraz etti. Belki de Koca Yusuf'un Adalı'yı, Katrancı'nın da Kurtdereli'yi kolayca yenebileceğini düşündüğü için böyle davranmıştı.

Aliço, Daniş Bey'in ricasını kıramadı ve eşleşmeleri değiştirerek, Koca Yusuf İle Kurtdereli'yi, Katrancı ile de Adalı Halil pehlivanı eşleştirdi. Bu durumda gözler Katrancı ve Adalı'nın güreşine çevrilmişti. Uzunca bir selamlama ve peşrevden sonra iki güreş aynı anda başlamış oldu. Koca Yusuf'un Kurtdereli'ye üstünlüğü hemen fark edilmişti. Ve bu güreşi Yusuf'un kazanacağına kesin gözüyle bakılıyordu. Bu sebeple seyircilerin gözü kulağı Katrancı ve Adalı'nın güreşinde idi. Bu iki Başpehlivan iri yapıları ile denk ve kıran kırana bir güreş çıkarıyorlardı. Seyirciler heyecandan oturmaya bile fırsat bulamıyor ve herkes ayakta bu güreşi izliyordu. Güreş bir an bile yavaşlamadan devam ediyordu. Hakemler iki pehlivanı takip etmekte zorlanıyordu. Başhakem Aliço da dikkatle bu güreşi izliyordu.

Diğer taraftan Koca Yusuf ve Kurtdereli'nin güreşleri neticelenmiş ve Koca Yusuf daha yarım saat geçmeden Kurtdereli'nin kispetini yırtarak güreşi kazanmıştı. Yusuf bu duruma çok sevinmiş ve dinlenmek üzere bir gölgeliğe uzanmıştı.

Katrancı ve Adalı Halil ise tam anlamı ile denk bir güreş tutmuşlardı.

İkisi de kaybetmek istemiyordu. Bunun için hem çok dikkatli hem de çok hırslı bir şekilde güreşiyorlardı. Seyirciler de bu güreşi gözlerini kırpmadan seyrediyor ve aralarında konuşarak durumu değerlendirmeye çalışıyorlardı;

- Katrancı, Adalı'yı yener, boşuna uzadı bu güreş bence!

- Sanmam, Adalı da yaman güreşiyor baksana, öyle kolayca yenemez onu Katrancı!

- Katrancı ustadır, bir çaresini bulur elbet.

Aradan iki saat geçmişti ve güreşte bir netice yoktu. Sadece su içmek ve yağlarını tazelemek için beş on dakika ara verip tekrar güreşmeye başlıyorlardı. Vakit ikindiye geçmişti. İki pehlivan da yorulmuşlardı fakat ikisi de bu güreşi kaybetmek istemiyordu. Katrancı'nın Çardak ta hususi bir seyircisi vardı. Kazanıp onları mutlu etmek istiyordu. Adalı ise ustası Aliço'nun önünde Katrancı gibi bir deviyenip, kendini göstermek istiyordu.

Nihayet bu kıran kırana boğuşma dört buçuk saati doldurmuştu. Güneş batmaya doğru ilerlerken seyirciler izlemeye doyamadıkları bu güreşin artık neticelenmesini istiyorlardı. Aliço bazen meydana iniyor işaretleri ve sözleri ile iki pehlivani uyarıp, artık güreşi neticelendirmelerini istiyordu. Katrancı da oldukça yorulmuştu. Adalı'nın bir hatasını yakalayıp yenmeyi planlıyordu. Adalı'nın da niyeti öyleydi. Bir fırsatını bulup Katrancı'yı yenmeliydi. Katrancı usta bir dalışla Adalı'yı düşürüp altına aldı. Fakat Adalı Halil çok iyi müdafaa yapıyor ve rakibine oyun yapacak fırsat tanımıyordu. Katrancı biraz soluklandıktan sonra Adalı'yı kaldırıp çevirerek yenmeyi planladı. Ya bunu başaracak ya da bu oyunu yaparken rakibine fırsat vermiş olacaktı.

Bunu göze almalı ve büyük pehlivan olduğunu bir kez daha göstermeliydi. Seyircilerin coşkulu sesleri arasında Adalı'yı tutup yerden kaldırmayı başardı. Herkes nefesini tutmuş bu anı bekliyordu. Acaba yüz yirmi okkalık Adalıyı çevirmeyi başarabilecek miydi?

Fakat Adalı da bu oyunu fark etmişti ve bir eli ile Katrancı'nın paçasını tutarken, ayağını da aradan sokmayı başarmıştı. Katrancı zor bir işe kalkmıştı. Fakat artık geri de dönemiyordu.

- Ya Allah! Diye bağırarak, bir hamle ile Adalı'yı çevirmek istedi.

Ama Adalı buna fırsat vermeden içerden taktığı kazıkla Katrancı'yı sırt üstü düşürmeyi başarmıştı. Katrancı kendi oyunu ile yenilmişti. Adalı sevinç içinde meydana turluyor, zafer çiğlikleri atıyordu. Katrancı gibi bir pehlivani böylesine büyük bir güreşte yenmeyi başarmıştı. Sevincini tamamlayıp Katrancı'nın yanına geldi ve onu yerden kaldırıp sırtını sıvazladı.

- İyi güreş oldu Koca Usta, biraz geç kalsaydım çevirip atacaktın beni.

- Nasip böyleymiş Adalı. Güreş bu, yenmekte var yenilmekte.

Akşam Karanlığı çökmüştü fakat hala baş güreşleri tamamlanamamıştı. Aliço, Adalı'nın yanına gelip hemen hazırlanıp meydana çıkmasını istedi. Fakat Adalı'nın güreşmeye ne hali nede niyeti vardı. O da güreşin sabah devam etmesini istiyordu. Aliço düğün sahibine ve seyircilere mahcup olmak istemiyor ve Adalı'ya güreşmesi için ısrar ediyordu.

- Abe ne durursun? Hazırlansana! Herkes seni bekler.

- Olmaz usta ben güreş tutmam, Yusuf beş saattir gölgede beklerken ben Katrancı ile boğuştum. Bu güreş hak mıdır? Sen söyle dedi.

Bütün ısrarlara rağmen Adalı Halil güreşmeye ikna edilememiş ve bu unutulmaz güreş, ödülün Adalı Halil ve Koca Yusuf'a pay edilmesi ile sona ermişti.

''KATRANCI MEHMET''
SELANİK'TE

Selanik şehri o yıllarda Osmanlı devletinin Rumeli'deki önemli şehirlerinden biri idi. Bu bölgede çok sayıda Müslüman Türk yaşıyordu. Birçoğu da 1430 yılında şehrin Osmanlı sultanı II. Murat tarafından fethedilmesi ile birlikte Anadolu'nun değişik bölgelerinden gelen Türklerden oluşuyordu.

Bu şehirde de tıpkı Bulgaristan ve Deliorman bölgesinde olduğu gibi güreş, çokça sevilen bir spordur. Değişik vesilelerle yağlı güreşler düzenlenir ve bu güreşlerin büyüklüğüne göre de gerek Rumeli'den gerekse diğer bölgelerden gelen pehlivanlar bu güreşlere katılırdı.

1896 yılında Selanik'te 'Beş Çınarlar Bahçesi'ni çalıştıran İpekçi İsmail Bey, büyük bir güreş düzenlemiş ve birçok pehlivani davet etmişti. Güreşler 30 Ağustos Cuma günü başlayıp 3 gün devam edecek ve 1 Eylül 1896 Pazar günü sona erecekti. Böylesi büyük bir güreşe pehlivanların ilgisi de oldukça büyük olmuştu.¹²

Katranlı Mehmet de güreşlere davet edilmişti. Böyle büyük bir güreşe davet edilmek bir pehlivan için gurur verici bir durumdur. Bu güreşlere ciddi rakiplerin geleceğini biliyordu. Fakat o yıllarda Katranlı da çok iyi idman yapıyor ve böylesi güreşlere hazır bulunuyordu. Hemen Kurtdereli Mehmet Pehlivan'a da haber gönderdi ve güreşe beraber gitmeye karar verdiler. İpekçi İsmail zengin bir ağa olarak güreşçilerin bütün yol masraflarını karşılayacağını da ilan etmişti.

Katranlı ve Kurtdereli Mehmet sıkı birer dost oldukları için birçok güreşe beraber gidiyorlardı. Yine öyle olmuş ve Balıkesir'den çıkarak doyumsuz sohbetlerle birlikte Selanik'e doğru yola koyulmuşlardı. Bu şehre yaklaştıkça, zamanında ayrılmak zorunda kaldıkları topraklara yakın olmanın heyecanını iyice hissetmeye başlamışlardı. Kendilerini Deliorman'a geliyormuş gibi hissediyorlardı.

Sonunda şehre ulaşmışlardı. Güreş sahibi onları karşıladı ve kalacakları yerleri göstererek kendilerine ikramlarda bulundu.

Katranlı ve Kurtdereli'nin dışında epeyce Başpehlivan güreşlere katılıyordu. Adalı Halil ve Büyük Yaşar gibi namlı Başpehlivanlar da güreşe gelmişti. Çünkü dl gayet büyüktü. Birinciliği kazanan pehlivana 25 Osmanlı lirası ödül konmuş, sonradan bu ödül 30 liraya çıkarılmıştı. Bu dl her pehlivan için gayet önemli sayılırdı.¹³

Güreşlerin ilk günü küçük boy güreşler yapılmış ve ikinci gün büyük boylardaki güreşlere geçilmişti. Katranlı ve Kurtdereli ikinci gün greştikleri bütün rakiplerini yenerek son güne kalmışlardı.

Son gün güreşlerine, başpehlivanlardan Katranlı Mehmet, Kurtdereli, Adalı Halil ve Büyük Yaşar pehlivan kalmıştı. Hakemler bu turda Katranlı ile Büyük Yaşar'ı, Kurtdereli ile de Adalı Halil pehlivanı eşleştirmişlerdi. Belki de Katranlı ve Kurtdereli'nin hem hemşeri, hem de arkadaş olduklarını bildikleri için bu turda eşleştirmek istemiyorlardı. Böylece iki etin güreş başlamak üzere idi.

Hem Katranlı'nın hem de Kurtdereli'nin rakipleri gerçekten iyi pehlivanlardı. Katranlı yağ kazanına doğru ilerledi. Büyük Yaşar pehlivanı iyi tanıyordu. Güçlü ve yapılı bir pehlivan olan Büyük Yaşar'la daha önce de sıkı güreşler yapmış ve birkaç kez onu zorda olsa yenmişti. Fakat böyle bir güreşte Yaşar Pehlivan'ın onu epeyce zorlayacağını biliyordu. Büyük Yaşar ile birbirlerinin sırtlarını yağlarken, Katranlı:

- Abe Yaşar! Sen de mi geldin buralara?

diyerek Büyük Yaşar'a takıldı.

- Gelmesem senin için iyiydi ya! Ben de geldim Katranlı! diyerek, cevap verdi Büyük Yaşar.

Bu sözlerle hem dostluklarını hem de sıkı birer rakip olduklarını göstermiş oluyorlardı.

Cazgırın duası ile iki güreş aynı anda başlamış oldu. Katrancı, Büyük Yaşar'ın hangi oyunları iyi yaptığını biliyor ve bir taraftan ona fırsat vermemeye çalışırken, diğer taraftan da onun yaptığı hamleleri ustalıklı savuşturmayı başarıyordu. İki de usta olan bu pehlivanların güreşlerini orada bulunanlar da merakla takip ediyorlardı.

Katrancı ve Yaşar Pehlivan'ın güreşleri birbirine benzerdi. İki de kırıcı greşmez fakat güçlerini ve oyunlarını iyi kullanırlardı. Büyük Yaşar künde oyununu iyi yapan bir pehlivandı fakat 125 okkalık Katrancı'yı künde ile yenmesi çok zordu. O da Katrancı'yı yormayı ve öyle yenmeyi hesaplıyordu. Fakat Katrancı güreş çok uzatmaya niyetli değıldi. Cnk bir güreş daha yapması gerekiyordu. Katrancı bir ara tek dalıp rakibini düşürdü ve altına aldı. Güreş başlayalı yarım saat olmuştı. Katrancı'nın sarma oyunu ile yenişleri meşhurdu ve bu durumda yakaladığı rakiplerinin çok fazla şansı olmuyordu.

Büyük Yaşar bunu biliyordu fakat ne kadar uğraştı ise de bir türlü kurtulamıyordu. Rakibinin iyice yorulduğunu anlayan Katrancı, daha fazla beklemeden sarma oyunu ile rakibini açmayı başardı. Ve hemen kalkıp galibiyet temennasını caktı. Cazgır gelip Katrancı'nın elini kaldırmıştı. O da hemen Yaşar Pehlivan'ı yerden kaldırıp sırtını sıvazladı ve dostluğunu göstermiş oldu.

Büyük Yaşar, Katrancı'ya bir kez daha yenilmişti. Aslında bu sefer iyi hazırlanmıştı fakat bu da Katrancı'yı yenmek için yeterli olmamıştı.

Katrancı Mehmet artık son güreşe ismini yazdırmıştı ve rakibinin kim olacağını bekliyordu. Adalı ile Kurtdereli denk güreş yapıyorlardı.

Güreş bazen sertleşmekle beraber, yenişe gidecek bir hareket olmuyordu. Güreş yaklaşık 3 saat süren güreş sonunda hiçbir pehlivan yekdiğerine üstünlük sağlayamadığı için berabere sayılmalarına karar verildi.

Böylelikle 30 liralık ödölün 15 lirası Katrancı'ya verilirken kalan 15 lira da, iki pehlivana pay edildi. Katrancı Mehmet bu duruma sevinmişti. Aslında o da herkes gibi ödölün tamamını almayı isterdi fakat son güreşte bunca yolu beraber geldiği kardeşi Kurtdereli ile karşılaşmayı da çok istemiyordu. Şimdi ise ikisi de ödül kazanmış olarak Balıkesir'e geri dönüyorlardı.

KATRANCI VE KURTDERELİ
GÖÇMEN YARDIM DERNEĞİ
İÇİN GÜREŞİYOR...

1897 Yılı Osmanlı devleti için zor bir yıl olmuştur. Bu yılda Osmanlı-Yunan savaşı yaşanmış ve Avrupalı devletlerin baskısı ile Girit ve Yunanistan'daki Türkler göçe zorlanmıştı.

Bu savaşta şehit olanların dul kalmış eşleri ve yetim çocukları, bir de göçe zorlanmışlardı. Ve yeni geldikleri bu topraklarda ciddi sıkıntı içinde yaşıyorlardı. Onlara yardım toplayabilmek için Bursa merkezli bir dernek kurulmuştu ve bu dernek değişik etkinlikler düzenleyerek bu durumdaki soydaşlarımıza yardım topluyordu. Bu etkinliklerin başında yağlı güreşler ve at yarışları geliyordu.

Göçmen yardım derneği 26-28 Kasım 1897 tarihinde Bursa'da bir güreş organize etmiş ve civar illerde bulunan pehlivanlara haber göndererek bu güreşe davet etmişti. Hiç şüphesiz davet edilen güreşçilerin başında Katrancı Mehmet bulunuyordu.

Katrancı bu daveti aldığı anda, aynı zorlukları yaşamış biri olarak hemen hazırlıklara başlamıştı. Ayrıca bu davet onu daha önce ödül için çağırıldığı güreşlerden daha çok sevindirmişti. Çünkü bu güreşlerin sonunda, 'Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak' gibi diğerleri ile kıyaslanamayacak kadar büyük bir ödül vardı.

Katrancı hazırlıklarını yapmaya başlamışken, Kurtdereli Mehmet kendisine haber göndererek güreşlere beraber gitmek istediğini belirtmişti. Bunun üzerine Katrancı, Kurtdereli'yi beklemeye başladı. Birkaç gün sonra bir akşamüzeri Kurtdereli Mehmet Pehlivan da Göbel'e ulaşmıştı. Göbel halkı Kurtdereli Mehmet Pehlivana yakın ilgi gösteriyordu. O gece Katrancı'nın misafiri olan Kurtdereli Mehmet Pehlivan, sabah olduğunda kasabanın meydanında toplanmış insanları görünce şaşırılmıştı.

- Bre usta! Niye toplanmışlar?

- Bizi yolcu edecekler, Kurtdereli!

Göbel halkı, onların bu güzel niyetlerle güreşe gittiklerini bildikleri için sabah erkenden onları yolcu etmek için meydanda toplanmışlardı. Kimi yol için yiyecek bir şeyler hazırlamış, kimi de onları götürülecek faytonun bakımını yapmaya çalışıyordu. Çünkü kendileri de muhacir olan Göbel halkı, yaşanan sıkıntıların farkındaydı ve bu iki pehlivanın yaptığı bu fedakârlıkta yanlarında olmak istiyorlardı. Kurtdereli Mehmet bu manzara karşısında çok duygulanmıştı.

Derken hazırlıklar tamamlanmış ve dualarla birlikte iki pehlivan yola koyulmuşlardı. Yol boyunca Katrancı ve Kurtdereli sohbet ediyor, bazen de kendilerini merakla dinleyen arabacıya güreş hatıralarını anlatıyorlardı. Bu tatlı yolculuk göz açıp kapayıncaya kadar geçmişti.

Bursa'daki güreşler cuma başlayıp pazar günü bitecekti. Fakat Katrancı ve Kurtdereli İnegöl ve Yenişehir'de düzenlenen güreşlere de katılmayı planlıyorlardı. Bursa'ya vardıklarında onları Göçmen Derneğinin sorumluları karşıladılar ve misafir olacakları konağa yerleştirdiler. Katrancı ve Kurtdereli'nin güreşlere katılması onları çok sevindirmişti. Onların dışında güreşlere Kütahya'dan Kafa Ali, Yenişehir'den Şumnulu Rüstem, Arap Ali ve Şumnulu Küçük Yusuf da katılmıştı.¹⁴

Cuma günü güreşler başlamadan önce bütün pehlivanlar birlikte Ulu Cami'de cuma namazı kıldılar ve ardından Bursa Fatihî Orhan Gazi'nin türbesinde dua ettiler. Güreşler Tophane'de bulunan askeriye'nin eğitim alanında yapılacaktı ve hep birlikte oraya doğru ilerlemeye başlamışlardı. Bu ünlü pehlivanların ortak niyeti, zor durumdaki soydaşlarımıza moral vermek ve yardımcı olmaktı. Özellikle Katrancı, Kurtdereli ve Rüstem pehlivanların güreşlere katılması ilgiyi arttırmış ve ciddi miktarda gelir elde edilmişti.

Katrancı Mehmet, cuma günü güreşlerde Kütahyalı Kafa Ali ile eşleşti. Kafa Ali, namılı Başpehlivanlardan biri idi. Bursalı Rüstem gibi güreş yapar ve uzun süreli güreşlere dayanabilirdi. Bu sebeple bu güreşleri de oldukça uzun olmuştu.

İkisi de kazanıp kaybetmekten daha çok seyircilere güzel bir güreş seyrettirmek istiyorlardı. Katrancı, bir ara altına aldığı Kafa Ali'yi uzun süre boyunduruyla ezdi ise de, yenmeye gitmemiş ve boyunduruğu bırakmıştı. Yaklaşık 2 saat süren güreş sonucunda Katrancı ve Kafa Ali yenişemeyip berabere sayılırken, seyredenler de keyifli bir güreş izlemiş oluyorlardı.

Pazar günkü güreşlerde ise Katrancı ve Kurtdereli eşleştiler. Bu iki pehlivanın güreşlerini herkes merakla bekliyordu. Katrancı ve Kurtdereli yağ kazanının başına gelerek birbirlerini yağladılar. Herkes onların iyi birer pehlivan olmanın yanında sıkı birer dost olduklarını da görüyordu.

Cazgırın duası ile güreşe başladılar. Her ne kadar dost olsalar da, seyredenlere iyi bir güreş izletmeleri gerektiğini de biliyorlardı. Katrancı Kurtdereli'yi paça kasnakla; Kurtdereli de Katrancı'yı künde ile yenmeye çalışıyor fakat başarılı olamıyorlardı. Aslında ikisi de bu oyunları tam manası ile de yapıyor sayılmazlardı. Yoksa ne Katrancı'nın ne de Kurtdereli'nin bu oyunları bulup da yenişe gitmemesi pekte mümkün değildi. Fakat onlar birbirlerini yenmekten daha çok güzel bir güreş olması için uğraşıyorlardı. Nihayet iki saat'in sonunda Kurtdereli ile de yenişemeyip berabere sayıldıklarında, seyredenler belki de bir daha izleme imkânı bulamayacakları güzellikte bir güreş seyretmiş bulunuyorlardı.

- Yaşayın pehlivanlar!
- Size de böyle güreşmek yakışır!
- Allah sırtınızı yere getirmesin!

diyerek pehlivanlara sevgi gösterisinde bulunuyorlardı.

Bursa'daki güreşler sona erince Başpehlivanlardan Yenişehirli Koca Rüstem, Başpehlivanları İnegöl ve Yenişehir'deki güreşlere davet etti.

Katranlı ve Kurtdereli zaten en başta bu niyette idiler. Koca Rüstem diğer pehlivanlardan önce Katranlı Mehmet'in onayını almak istemişti. Çünkü diğer pehlivanların Katranlı'nın sözünden ayrılmayacağını biliyordu.

- Ne dersin Katranlı, Yenişehir'e de hep beraber gitsek iyi olmaz mı?

- Tabi ki beraber gideceğiz Rüstem Ağa, zaten biz Kurtdereli ile öyle niyetlenmiştik, değil mi Kurtdereli?

- Evet Usta! Elbet beraber gideceğiz...

Kafa Ali, Küçük Yusuf ve Arap Ali'nin de katılması ile hep birlikte önce İnegöl ve sonrada Yenişehir'deki güreşlere beraberce katıldılar ve bu güreşlerden hiçbir ücret almadan halka unutulmaz güzellikte güreşler seyrettirmiş oldular. Katranlı ve Kurtdereli Mehmet, katıldıkları bu güreşlerde epeyce yardımın toplanmasını sağlamışlardı.

Bu güreşlerin sonunda en unutulmaz hatıraları ise güreşlerden sonra bastırın kardan dolayı bütün kışı Yenişehirli Ethem Bey'in misafiri olarak burada geçirmek zorunda kalmalarıdır. Katranlı ve Kurtdereli 1897 yılı Kasım ayında geldikleri Bursa'dan ancak 1898 yılı baharında ve yine beraberce Balıkesir'e dönebilmişlerdir.¹⁵

KATRANCI MEHMET
PARİS’TE...

1898 Yılı Katrancı için farklı bir yıl olmuştı. Gerek Kırkpınar'da gerekse değişik bölgelerde yaptığı başarılı güreşler, yurt içinde olduğu gibi yurt dışında da dikkat çekmekteydi. Pariste 'Le Journal des Sort' gazetesi tarafından "Birinci Cihan Pehlivanlığı" yarışması düzenlenmişti.¹⁶ Doublier isimli bir organizatör Balıkesir'e gelerek önce Katrancı Mehmet ve sonra da Kurtdereli ile görüşerek onları bu yarışmaya davet etmişti.

Katrancı önce şaşkınlıkla karşıladığı bu teklifi düşünmeye başladı. Çünkü o yıllar Osmanlı devleti için zor yıllardı. Avrupa Osmanlıya 'hasta adam' gözüyle bakıyor, çevirdiği bin bir oyunla Osmanlı'yı zora sokmaya çalışıyordu. Bu sayede her sahada Osmanlı'dan üstün olduğunu zanneden Avrupa, adeta Osmanlı'nın tarih sahnesinden çekileceği anı bekliyordu.

Katrancı Mehmet bu durumu çok iyi biliyordu. Öyleyse Müslüman Türk'ün imaniyle her zaman onlardan üstün olduğunu göstermek lazımdı. Kurtdereli Mehmet ile birlikte bu düşüncelerle Paris'e gitmeyi kabul ettiler. İki pehlivan Doublier ile beraber kendilerini Paris'e götürecek gemiye binerek İstanbul'dan ayrılırken aslında iki şeyden çekiniyorlardı.

Gemide etrafı seyredereklerken, bir ara Katrancı içinden geçeni Kurtdereli'ye söyleyiverdi.

- Abe Kurtdereli! Neden korkarım bilir misin?
- Buyur usta.
- Biz bu Frenk güreşini iyi bilmeyiz, bunlar bizi aldatıp yenerlerse milletimizi küçük düşürmüş oluruz. Bir de;
- Evet usta!
- Bir de, bu ecnebler bize domuz eti yedirirler diye korkarım.
- Doğru dersin usta! Bunlara güven olmaz, bizi oyuna getirirler.

Aslında her ikisi de aynı şeyi düşünüyordu. Bu durumu kendilerini Paris'e götüren organizatör Doublier'e ilettiler.

Doublier Müslümanların domuz eti yemediğini biliyordu. Onlara:

- Meraklanmayın ağalar, Sizin için iki koyun hazırlattım siz sadece onların etinden ve yağından yiyeceksiniz. Fakat emin olmak isterseniz, yemeğiniz hazırlanırken biriniz gelip bakabilirsiniz dedi.

Bu sözler onları biraz olsun rahatlatmıştı. Tabi ki bakarlardı. Haram lokma yemekten daha mı zordu?

Kalacakları otele geldiklerinde akşam karanlığı çökmüştü. Katrancı otel odasının penceresinden dışarıya baktı. Tek bir minare bile yoktu bu şehirde, minarelerin yerini kilise çanları almıştı. İstanbul'dan ayrılırken duyduğu ezan sesleri kulaklarında çınlar gibi oldu. Kurtdereli ile birlikte bavullarında getirdikleri seccadelerini çıkarıp, akşam namazlarını kıldılar. Sonra da kızı Zatiye'nin yol için koyduğu 'Muhacir Kırması'ndan(*) yiyerek sabahı ettiler.

Sabah erkenden kalkıp güreşlerin yapılacağı salona gittiler. Fakat güreşler o gün başladığı için Katrancı ve Kurtdereli birçok Türk pehlivan gibi 'Birinci Cihan Pehlivanlığı' yarışmasına kabul edilmemişlerdi. Bu durum onları bir hayli üzmüştü. Fakat birkaç gün sonra yapılacak olan 'Paris Şehri Ödülü' yarışmasına katılabilecekleri söylendi. Cihan Pehlivanlığı Yarışmasına katılan bütün güreşçiler oraya da katılacaktı.

Birkaç gün bekledikten sonra yarışma günü gelip çatmıştı. Katrancı Mehmet birinci gün, iki Fransız ile güreş yapacaktı. Kurtdereli ile beraber müsabakaların yapılacağı salona doğru yola koyuldular. Salona girdiklerinde herkes bu iki Türk güreşçiye meraklı gözlerle bakıyordu. Hem orada bulunan güreşçilerin hem de seyircilerin bu bakışları, Katrancı'yı da etkilemişti. Ama arkasında koca bir milletin dualarının olduğunu hisseder gibiydi. Cesaretin gerçek kaynağının iman olduğunu biliyordu. Besmele ile mindere çıktı.

(*) Özellikle Deliorman bölgesinden gelen Bulgaristan göçmenlerine ait bir börek çeşidi.

İlk rakibi Fransız 'Honore Paul' isimli bir güreşçi olmuştu.¹⁷ Katrancı bu güreşçiden çok daha güçlü ve yapılı idi. Fransız güreşçi Katrancı'dan epeyce korkmuş görünüyordu. Bir ara tek dalmak istemişti. Katrancı bu fırsatı kaçırmadı ve bir karşı hamle ile rakibini alta almayı başardı.

Fransızlar şaşkın gözlerle Katrancı'nın ne yapacağını bekliyorlardı. Katrancı hiç beklemeden rakibini boyundurukla çevirip açık düşürmeyi başardı. Salon bir anda sessizliğe bürünmüştü. Katrancı yavaşça rakibini yerden kaldırıp sırtını sıvazladı.

Fransız Paul bu hareketin ne anlama geldiğini pekte anlamış görünmüyordu. Fakat bir dostluk göstergesi olduğunu hissetmişti. Acı bir gülümseme ile minderini terk etti.

Katrancı biraz daha rahatlamıştı. Dilindeki şükür ve dua ile ikinci güreşi beklemeye başladı. Kurtdereli Katrancı'nın yanından bir an bile ayrılmıyor ve ona destek olmaya çalışıyordu.

- Hadi usta, göster şunlara kim olduğumuzu! diyordu.

Katrancı'nın ikinci rakibi 'Mastoc' isimli bir Fransız güreşçi idi. Birinci rakibine göre daha güçlü ve usta bir güreşçiye benziyordu. Herkes bu turda Katrancı'nın yenileceğinden emin bakışlarla onları seyrediyordu. Güreş başladığında Mastoc, Katrancı'ya hızlı hamleler yaparak oyun aramaya başlamıştı. Kendince Sert hamleler yaparak Katrancı'yı etkilemek ve korkutmak istiyordu. Hâlbuki Aliçolar'la, Hergeleci İbrahimlerle, Koca Yusufarla boğuşmuş olan Katrancı'ya onun yaptığı bu hamleler sinek vızıltısı gibi geliyordu. Bu yüzden Katrancı onun hamlelerini ustalıkla savuşturuyor ve yenmek için bir çare arıyordu. Bir ara rakibinin kendisinden hiç beklemediği bir oyun aklına geldi. Onu ayaklarını yerden kesip taşıyabilirdi. Bu oyun, mindercilerin iyi bildiği bir oyundu. Mastoc Katrancı'dan böyle bir oyunu düşünüp yapmasını bekleyemezdi. Bulduğu ilk fırsatta Katrancı rakibini belinden kaldırıp 5 adım taşıdı ve minderin dışına çıkardı. Güreş bitmişti. Mastoc neye uğradığını şaşırıyordu. Bir Türk güreşçiye bu oyunla

yenilmek oldukça zoruna gitmişti. Ve o da hemen salonu terk edip gitti.

Katranrı, birinci gün güreşlerini yenilgisiz bitirmişti. Kaldıkları otele geri dönerek bir gün sonraki güreşleri beklemeye başladılar.

İkinci gün güreşleri daha zorlu olacaktı. Katranrı bu gün daha dikkatli olması gerektiğini biliyordu. Öğleden sonra müsabakalar yeniden başlamıştı. Salon dünkünden daha kalabalıktı. Katranrı'nın iki Fransız güreşçiyi yenmesi şehirde duyulmuş ve bu sebeple güreşlere olan ilgi de oldukça artmıştı.

Katranrı'nın üçüncü turdaki rakibi de artık belli olmuştu. Fransızların minder greşindeki en başarılı greşçilerinden C. Poir, Katranrı'nın rakibi olmuştu.¹⁸

Katranrı Mehmet besmele ile mindere çıktı. Fransız rakibi iyi bir güreşçi olmasına rağmen Katranrı'dan çekiniyordu. Güreş başladığı andan itibaren kendine daha çok güvenip saldıran Katranrı olmuştu. Seyirci Poir lehine destek olmaya çalışıyordu fakat Fransız güreşçi hiç oralı değildi. Adeta Türk pehlivanı karşısında büyülenmiş gibiydi. Katranrı henüz maçın üçüncü dakikasında bu rakibini de tuş etmeyi başarmıştı.¹⁹

Katranrı Mehmet yavaş yavaş finale doğru ilerliyordu. Dördüncü rakibi ise Fransızların en iyi mindercilerinden biri olan Calmette olmuştu.²⁰

Katranrı tekrar mindere geldiğinde Calmette henüz ortalarda yoktu. Bütün salon Katranrı'ya dikkatle bakarken Fransız güreşçi lehinde sloganlar atıyordu. Calmette "Birinci Cihan Pehlivanlığı" yarışmasında dördüncü olmuştu. O, bu gururla mindere doğru gelirken, salon da 'Calmette' sesleri ile adeta inliyordu.

Güreş nihayet başlamıştı. 95 kiloluk Fransız güreşçi Katranrı'nın minder güreşine yabancılığını fark etmiş ve onun bu zaafını kullanmak istiyordu. Katranrı ise bütün gücünü kullanarak ona karşılık vermeye çalışıyordu. Fakat sadece güçlü olmak yetmemişti ve Katranrı Mehmet tek

dalmak istediği bir anda, rakibinin usta bir oyunu ile mağlup olmaktan kurtulamamıştı.

Calmette sevinçle salonu turluyor, Katrancı ise bunu kabul etmek istemiyordu. Fakat yapabileceği bir şey kalmamıştı. Minder güreşini iyi bilmemenin kurbanı olmuştu.

Kurtdereli Mehmet de o gün yenilmiş ve ikisi de turnuvadan ayrılmak zorunda kalmışlardı. İkiisi de oldukça zgnd. İstanbul'a doğru yola koyuldular. Gemide ikisinin de ağzını bıçak açmıyordu. Fakat daha genç ve heyecanlı olan Kurtdereli bu durumu bir türlü kabullenmek istemiyor, adeta isyan ediyordu. Bunu fark eden Katrancı ona dönüp şunları söyledi:

- Abe ne zlrsn? Bu ecnebilerin hiçbiri bizimle yağlı güreş tutabilir mi?

Zaten senin yaşın da genç, bunlarla daha çok güreş yapar, cmz alırsın elbet!

Kurtdereli Mehmet bu sözlerle biraz daha rahatlamış ve kendine gelmişti.

- Doğru sülersin usta! İnşallah, alırım elbet...

İSTANBUL ÇATALCA
GÜREŞİ...

1890 ve 1900 yılına kadar olan yıllar, Katrancı için pehlivanlığının zirvesinde olduğu yıllardı. Bu yıllarda hem Kırkpınar'da hem de diğer şehirlerde düzenlenen güreşlerde vazgeçilmez bir Başpehlivan olmuş ve güreş meraklılarının, güreşini izlemek için uzak yerlerden geldiği bir isim haline gelmişti.

1900 senesinde Katrancı Mehmet, İstanbul Çatalca Eşrafından Hacı Halil Efendi'nin düğünü için düzenlenen güreşlere davet edilmişti. İstanbul, Katrancı'nın hem sarayda hem de değişik ilçelerinde çok kez güreşlere katıldığı ve her geldiğinde heyecanlandığı bir şehirdi. O gün Osmanlı devletinin başkenti olan İstanbul her pehlivan için ayrı bir anlam taşıyordu.

Katrancı kispetini hazırlayıp yola koyuldu. İstanbul'a ulaşmak, meşakkatli fakat bir o kadar gurur verici idi. Nihayet İstanbul'a ulaştığında aynı heyecanı bir kez daha yaşıyordu. Bu müthiş şehir ona, Sultan Fatih'i ve büyük fethi hatırlatıyordu.

Düğünün yapıldığı Çatalca'ya ulaşmak için kayıkla boğazı geçmesi gerekiyordu. Vakit kaybetmeden sahile sıralanmış kayıklardan birine yaklaştı ve dikkatli adımlarla kayığa binerek oturdu.

Kayıkçı, katrancı kayığa biner binmez onun bir pehlivan olduğunu anlamıştı. Çünkü karşısında 1.96 boyunda ve 145 kilo ağırlığında bir yiğit duruyordu.

Kayıkçı, Katrancı'nın ününü duymuştu. Onun İstanbul'da yaptığı birçok güreşine katılmış ve seyretme imkânı bulmuştu. Yolculuk güreş hatıraları ile bir çırpıda bitivermişti.

- Sağ ol kayıkçı, kolay gele.

- Hayda Katrancı, Allah kuvvet versin.

- Âmin.

Nihayet düğünün ve güreşlerin yapılacağı meydana ulaşmıştı. Kalabalık heyecanla güreşlerin başlamasını bekliyordu. O yıllarda genellikle varlıklı ailelerin düğünlerinde güreş yapılması bir gelenektir fakat bu kadar büyük bir ilgiyi doğrusu Katrancı da beklemiyordu.

Düğün sahipleri Katrancı'yı karşılayıp yakın ilgi gösterdiler. Güreşlere katılan çok iyi pehlivanlar vardı. En önemlisi, Katrancı'nın kısa süre önce Büyükçekmece güreşlerinde yendiği, Şumnulu Rüstem Pehlivan da orada bulunuyordu.²¹ Küçük boylarda yapılan güreşler bitmiş, sıra Başpehlivanlık güreşlerine gelmişti. Kalabalık her geçen dakika artıyor Katrancı Mehmet'in de geldiğini duyan halk, daha büyük bir heyecanla güreşlerin başlamasını bekliyordu.

Nihayet başpehlivanlık güreşleri de başlamak üzere idi. İlk güreşte katrancı, Karpuz Ahmet'le eşleşmişti. Güreş başlar başlamaz Katrancı, Karpuz Ahmet'e ezici bir üstünlük kurmuştu ve rakibi Katrancı karşısında çaresiz bir durumda idi. Bunu fark eden Ahmet pehlivan, kısa sürede pes ederek güreşi bıraktı.²²

İkinci eşleşme aslında herkes için bir erken final gibiydi. Çünkü oradaki pehlivanlar içerisinde Katrancı'ya en ciddi rakip olarak Şumnulu Rüstem pehlivan görülüyordu. Daha öncede birçok kez güreşleri olmuştu fakat kısa zaman önce yapılan Büyükçekmece güreşlerinde, Katrancı Rüstem'i fena yenmişti. Rüstem pehlivan hem rövanşını almak, hem de Katrancı gibi bir büyük pehlivanı yenip, adını duyurmak istiyordu.

Şumnulu Rüstem aynı zamanda Katrancı'nın hemşerisi sayılırdı. Çünkü ikisi de Deliorman bölgesinin Şumnu kazasından göç etmişlerdi. Rüstem pehlivan Bursa'da yaşadığı için 'Bursalı' ve zayıf yapılı bir pehlivan olduğu için de 'Kuru Rüstem' diye tanınırdı.²³ Nihayet iki pehlivan yağ kazanının başına geldiler ve birbirlerini selamlayıp sırtlarını yağlamaya başladılar.

Cazgır iki pehlivanı tanıtarak, greŖi baŖlattı. Rüstem pehlivan, atak üzerine atak yapıyor fakat kendisinden çok daha yapılı ve güçlü olan Katrancı'yı bir türlü oyuna getiremiyordu. Ama ne yapıp edip Katrancı'dan Büyükçekmece'nin öcünü almak istiyordu. Seyirciler Rüstem'in ataklarıyla heyecanlanıyor ve buna karŖılık Katrancı'nın ne yapacağını bekliyorlardı.

- Abe, Rüstem pehlivan yaman gleŖir, bu sefer yenecek Katrancı'yı zahir.

- Abe, kolay mıdır Katrancı'yı yenmek?

GreŖ amansız sürüyor fakat her geçen dakika Rüstem pehlivan yoruluyordu. Katrancı ise uzun greŖmeye dayanıklı idi. Çok güçlü rakipleri ile 5-6 saatlik greŖleri vardı.

Bir ara Rüstem pehlivan çift dalmak istemiŖ fakat baŖaramamıŖtı. Rakibini boŖ bir anda yakalayan Katrancı, Kuru Rüstem'i bel kndesi ile yere serdi.²⁴ Rüstem pehlivan zgnd. Çünkü yine Katrancı ile baŖ edememiŖti. Katrancı Rüstem pehlivanı yerden kaldırıp sırtını sıvazladı ve:

- Bre Koca Rüstem, yaman pehlivansın! diyerek onu teselli etti.

Katrancı, Ŗumnulu Rüstem'i de yenmiŖ fakat bu greŖ onu oldukça yormuŖtu. Katrancı henüz tam olarak dinlenememiŖken, cazgır son greŖ için BaŖpehlivanları meydana ađırmıŖtı. Bir tarafta Mihalilı Araboğlu İbrahim, diğer tarafta ise Katrancı Mehmet bulunuyordu.

Araboğlu İbrahim, o yıllarda baŖa greŖen iyi pehlivanlardan biri idi fakat Katrancı ile daha önce bir greŖi olmamıŖtı. Ancak Katrancı'yı iyi tanıyor ve aslında, adından bile çekiniyordu. Tek avantajı Katrancı'nın Rüstem'le yaptığı uzun greŖte yorulmuŖ olması idi.

İki pehlivan yağlanıp meydana ıktı.

Cazgır:

**Bu iki yiğitten biri bu gün 'başpehlivan' olacak,
Bakalım talih kuşu kimin başına konacak...**

diyerek, salâvatla güreşi başlattı. Katrancı yorgundu. Koca Rüstem onu epeyce yormuştu fakat Araboğlu, Katrancı dengi bir pehlivan değildi. Sürekli geri çekiliyor bir türlü güreşe girmiyordu. Seyirci durumu fark etmiş ve Araboğlu'nun da güreşe girmesini istiyordu.

- Haydi, Araboğlu çekinme! Katrancı yorgun, davran hele.

Katrancı, rakibinin onu daha fazla yorup yenmek istediğini anlamıştı. Güreşi uzatmak onun için iyi değildi. Beklemediği bir anda rakibini düşürüp altına aldı. Araboğlu Katrancı'nın onu ezmeye çalıştığını düşünüp savunma yapmadan bekliyordu. Bunu fark eden Katrancı, paça kasnakla rakibini havaya kaldırıp sırt üstü yere seriverdi.²⁵

Araboğlu bu oyunu nasıl yediğine anlam verememişti. Haklıydı, çünkü Katrancı'nın onu ezerek yenecek gücü vardı ama o öyle yapmamış ve oyunla yenmeyi seçmişti.

Katrancı Çatalca güreşlerinin de Başpehlivanı olmuştu. İstanbul'da güreş kazanmak ayrı bir gururdu ve çok sevdiği kasabasına bu gururla dönüyordu.

**KATRANCI ve KURTDERELİ MEHMET'İN
UNUTULMAZ DOSTLUKLARI...**

Katranlı Mehmet Pehlivan ile Kurtdereli'nin dostluğu hiç Şüphesiz rekabetleri ile başlamış fakat onun çok önüne geçmiştir. Bu dostluğu görmek ve anlayabilmek için onların hayatlarına kısaca bir göz atmak yeterlidir.

Burada ncelikli olarak bilinmesi gereken hususlardan biri, Katranlı Mehmet'in Kurtdereli'den altı ya da yedi yaş daha büyük olduğudur. Aralarında tam bir usta ırac ilişkisi olduğunu söyleyemesek de Kurtdereli'nin sürekli olarak Katranlı'ya "usta" diyerek hitap ettiği malumdur. Öncelikle bu iki cihan pehlivanımızın hem Deliorman bölgesinden gelme, hem de Balıkesir'e yerleşmiş olma yönüyle ortak olduklarını belirtmekte yarar vardır. Güreş hayatları boyunca birçok yerde beraber olmuşlar hatta Avrupa'ya da birlikte gitmişlerdir. Ayrıca Osmanlı'nın zor yıllarında Bursa'da kurulan 'Göçmen yardımlaşma derneği' için beraber çalışmışlardır.

Katranlı Mehmet ve Kurtdereli'nin birçok kez güreş yaptığını biliyoruz fakat kanaatimizce bu güreşleri, hasım olarak ve kardeş olarak yaptıkları güreşler şeklinde, iki kısımda görmek daha doğru olacaktır. Bu anlamda hasım olarak yaptıkları güreşler konusunda değişik rivayetler mevcuttur. zerinde tereddüt olmayan güreşleri ise Katranlı'nın Susurluk'un Kepekler köyünde Kurtdereli'yi ezerek yendiği güreştir. Diğer meşhur güreşleri ise İştanbul Kartal'da yaptıkları ve yine Katranlı'nın kazandığı güreştir. Diğer ciddi güreşlerinin nasıl olduğu ise, ilk iki güreşleri kadar net değildir. Bazı kaynaklar cnc ciddi güreşlerinin Manyas'ın Mrvetler köyünde yapılan güreş olduğunu ve bu güreşi de Katranlı'nın kazandığını aktarıırken, bazı kaynaklar ise cnc güreşin Susurluk'ta yapıldığını ve bu güreşte, biraz da yaşlanmış olan Katranlı'nın, Kurtdereli 'ye yenildiğini ve Kurtdereli'nin de Katranlı'nın elini öperek yerden kaldırdığını anlatmaktadırlar.

Bu davranış yağlı güreş geleneğimizde usta pehlivanların rakibi olan gen pehlivanların artık kendisine denk bir pehlivan olduğunu göstermek için sergiledikleri bir davranıştır.

Kanaatimizce, Katranlı ve Kurtdereli'yi anlatırken hangisinin daha üstün olduğu üzerinde durmak yerine, onların dostluklarını ortaya koymak

çok daha önemli ve doğru bir iş olacaktır.

Katranlı ve Kurtdereli Mehmet hem Kırkpınar da, hem de Balıkesir ve civarında yapılan güreşlerde birçok kez birlikte bulunmuşlardır. Fakat Katranlı ve Kurtdereli'nin bu son güreşten sonra hasım olarak güreş yaptıklarını söylemek mümkün değildir. Katıldıkları güreşlerde ya rakip olmamaya çalışmışlar, ya da güreşmek zorunda kaldıklarında, seyircileri memnun etmek ve onlara güreş izletmek için oyun güreşi yapmışlardır. Şimdi Katranlı ve Kurtdereli'nin dostluklarını örnekleri ile açıklamaya çalışalım.

KATRANCI, KURTDERELİ VE ADALI HALİL PEHLİVANLARI KARDEŞ İLAN EDİYOR...

Katranlı ve Kurtdereli'nin dostluklarına dair birçok örnek vermek mümkündür. Bunlardan birisi de hiç şüphesiz Katranlı Mehmet'in, Kurtdereli ve Adalı'yı kardeş ilan etmesidir. Bu önemli hadise şu şekilde olmuştur.

Balıkesir'in Çayırhisar köyü o yıllarda önemli güreşlere ev sahipliği yapıyordu. Yine böyle büyük bir güreşte birçok pehlivan bir araya gelmişti. Başpehlivan olarak da Katranlı Mehmet, Kurtdereli ve Kepsut'lu Çakır gibi önemli isimler bulunuyordu. Diğer güreşler bitip sıra baş güreşlerine geldiğinde, Katranlı Mehmet Kurtdereli'nin ağırdan aldığını fark edip ona döndü ve:

- Abe ne beklersin, güreşmeye gelmedin mi yoksa? diye sordu.
- Yok usta! Güreşmeye geldim elbette, lakin ben Adalı'yı beklerim. Sen Çakır'la tut, ben biraz daha beklemek isterim.

Kurtdereli kısa süre önce Adalı Halil Pehlivanı İstanbul'da oyuna getirip yendiği için Adalı'nın ondan intikamını almak istediğini ve bu sebeple

Çayırhisar güreşlerini haber alıp buraya doğru yola çıktığını duymuştu.

Katranlı Mehmet, Kurtdereli'nin niyetini anlamıştı. Bu yüzden Çakır'la güreşmeyi kabul etti. Çakır, Balıkesir Kepsut'lu başpehlivanlardan biri idi. Koca Yusuf ile iyi bir dostlukları vardı ve özellikle Edirne civarındaki güreşlere Koca Yusuf ile beraber katılır ve Çoğu kez ona Çıvgar yapardı. Çakır da Kel Aliço ve Adalı gibi sert güreşi severdi. Kurtdereli ise Çakır'ın sert güreşinden çok hoşlanmıyor ve mümkünse onunla güreş tutmamaya gayret ediyordu.

Fakat Katranlı ustalığı ile Çakır'ın sert güreşinden etkilenmiyor ve her seferinde onu yenmeyi başarıyordu. Yine öyle olmuştu. Güreş, Çakır'ın sert hamleleri ile başlamış fakat daha yarım saat olmadan Katranlı, Çakır'ın sırtını yere getirmişti.

Çakır'la Katranlı'nın güreşi devam ederken Adalı Halil de meydana gelmiş ve biraz dinlendikten sonra Kurtdereli ile güreşmek için yağlanmaya başlamıştı.

Katranlı Mehmet rakibini yendikten sonra kenarda bir yere oturmuş ve Kurtdereli ile Adalı'nın güreşini beklemeye başlamıştı. Kurtdereli Mehmet ona, Adalı ile İstanbul'da yaptıkları güreşlerinden bahsetmişti. Katranlı, Adalı Halil pehlivanı da tanıyor ve bu yüzden bu günkü güreşin çok sert geçeceğini tahmin edebiliyordu.

Çünkü Adalı da ustası Kel Aliço gibi sert yapılı ve yenilgiyi hazmedemeyen bir pehlivandı. Aslında İstanbul güreşindeki yenilgiyi de kabul etmemişti.

- Hakemler yanlış karar verdi yoksa ben bu Kurtdereli'ye yenilmedim, diyordu.

İkisinin de bakışlarından, güreşin oldukça sert geçeceği anlaşılıyordu. Seyirciler de bunu fark etmişti ve bir an olsun gözlerini pehlivanlardan ayırmıyorlardı.

İkisi de çok güzel peşrevler yaparak seyirciyi selamladılar. Seyirciler her ne kadar Adalı Halil'in iyi bir pehlivan olduğunu ve Edirne'den kalkıp buraya kadar boşuna gelmediğini bilseler de hemşerileri olan Kurtdereli'yi desteklemekten geri duramıyorlardı.

- Yaşa Mehmet Pehlivan, yaşa Kurtdereli!
- Göster Edirneli'ye ne yaman pehlivan olduğunu!

Güreş nihayet başlamıştı. Adalı Halil her zaman olduğu gibi elense ve tırpanlarla Kurtdereli'yi bezdirmeye çalışıyor, Kurtdereli de aynı sertlikle karşılık veriyordu. Bazen iki güreşçi de oyun yapacak gibi oluyor fakat bunu başaramıyordu.

Aradan iki saat geçmesine rağmen güreşte bir değişiklik olmamıştı. Güreş itiş kakışlarla devam ediyor ve seyirci de bu durumdan hiç hoşnut görünmüyordu. Katrancı da bu durumdan oldukça rahatsız olmuştu ve bu şekilde devam ettiğinde bu güreşin kavgaya dönüşeceğini kestirebiliyordu.

Kurtdereli Mehmet oyun denemeye çalışsa da koca cüssesi ile Adalı Halil pehlivan, bu oyunlardan kurtulmayı başarıyordu. Bir ara Kurtdereli gücünü toplayıp hamle yaparak Adalı'yı karnının altından kavrayıp havalandırdı ve yere düşürmeyi başardı. Ardından da hemen bastırıp künde durumuna getirdi. Balıkesirli seyirciler heyecandan çılgına dönmüştü:

- Aşır kündeysi Kurtdereli!
- Bekletme fazla!
- Vur sırtını yere hemen!
- Adalı'nın vakti sayılıdır artık!
- Kurtulamaz artık Kurtdereli'nin kundesinden!²⁶

Davullar ve zurnalar hızla çalmaya başlamıştı. Kurtdereli dizleri üzerine kalkmıştı fakat paçasını kaptırmaktan da korkuyordu. Adalı'yı aşıracak kadar yükseltince " Ya Allah" diye seslendiği duyuldu fakat bu arada Adalı da Kurtdereli'nin paçasını yakalamıştı. Kurtdereli hemen kündeği boşalttı fakat paçasını kurtaramamıştı. Adalı:" Haydi bre Kurtdereli" diye bağırđı.

Kurtdereli aynı şekilde cevap verdi:" Maşallah bre Halil pehlivan" dedi.

Adalı bu söze çok kızmıştı.

- A be saygısız kızan!

- Ne olmuş be usta!

- İşte böyle konuş!

Kurtdereli, Adalı'nın neye kızdığını anlamıştı.

Katranđı bu konuşulanları duyuyordu. Güreş tekrar başladığında hem halk hem de güreşçiler oldukça gergindi. Akşam karanlığı da iyice çökmüşdü. Katranđı bu işi artık bitirmenin zamanı geldiğine karar verdi ve:

- Evet, ağalar güreş bitmiştir. İki pehlivan da birbirlerine denk olduklarını göstermiştir.

diyerek, güreşi kavgaya dönüşmeden bitirdi. İki pehlivan Katranđı'nın bu sözleri üzerine meydandan çıktılar. Diğer pehlivanlarla birlikte hamama doğru yola koyuldular. Fakat burada bile hiç konuşmuyorlardı. Katranđı bu durumdan çok rahatsız olmuştu. Adalı Halil ne de olsa misafirdi. Ayrıca iki pehlivanın böyle küs olarak durmasının yakışık olmadığını düşünüyordu.

Güzelce temizlendikten sonra düğün sahibinin konağında verdiği yemeğe geçilmişti. Yemekte bütün Başpehlivanlar bir arada bulunurken,

Katrancı, Kurtdereli ve Adalı Halil pehlivanın ortasında oturuyordu. Bir ara düğün sahibi ortamı yumuşatmak için söze karıştı.

- Pehlivanlar sağ olun, çok güzel güreş yaptınız! dedi.

Orada bulunan diğer beyler de bunu destekler mahiyette sözler söylediler. Kurtdereli bir ara önündeki kuzu etinden büyükçe bir parçayı alıp Adalı'nın önüne doğru koydu. Adalı da Kurtdereli'nin bu davranışına başını hafifçe sallayarak karşılık verdi.

Katrancı artık aradığı fırsatı bulmuştu. Ayağa kalktı ve:

- Ağalar, beni dinleyiniz! İki pehlivanımız güreşlerinde ve ustalıklarında denk olduklarını göstermişlerdir. Ben burada iki pehlivanımızın kardeşliklerini ilan etmelerini istiyorum! dedi.

Oradakiler Katrancı'nın bu sözlerini çok beğenmişlerdi. Tam bir usta pehlivan davranıştıydı bu. Ve gözler iki pehlivana çevrilmişti. Kurtdereli Mehmet:

- Adalı Halil ile kardeş olmak bizim için şereftir Usta! deyiverdi.

Sıra Adalı Halil'e gelmişti. Katrancı ona döndü ve:

- Sen ne dersin Adalı?

Adalı Halil için de söyleyecek fazla bir şey kalmamıştı.

- Kurtdereli kabul ettikten sonra bize de 'hayır' demek yakışmaz Usta! dedi.

Katrancı amacına ulaşmıştı. Ve bu kardeşliği herkesin görmesini istiyordu:

- Haydi bakalım, şöyle kucaklaşın da herkes kardeşliğinizi görsün.

İki pehlivan ayağa kalkıp kardeş olduklarını ilan ettiler ve sarılarak bunu göstermiş oldular.

Evet, güreş tarihimizin önemli olaylarından biri olan Adalil Halil ve Kurtdereli Mehmet Pehlivan'ın kardeşliğini ilan etmeleri bu şekilde olmuştur. İki pehlivan bundan sonra ciddi olarak güreş yapmamışlar ve hem yurt içinde hem de yurt dışındaki birçok güreşe beraber gitmişlerdir.

Kardeşlik ilan edilmesinden sonra Adalı Halil Kurtdereli ile birlikte Kurtdere köyüne giderek on gün kadar onun misafiri oldu. Köylülerle beraber sohbetler ederek, Kurtdereli ile idman güreşleri yaptılar. Bundan sonra Adalı Halil Katrancı'nın yaşadığı Göbel Kasabasına gelmiş ve bir hafta kadar da Katrancı Mehmet'in misafiri olmuştur.

Bu kardeşlik, güreş tarihimiz hakkında bilgisi olan herkesçe malumdur ve Katrancı Mehmet'le Kurtdereli'nin ne derece büyük bir dostluklarının olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

KATRANCI, KURTDERELİ MEHMET İÇİN GÜREŞMEKTEN VAZGEÇİYOR...

İki pehlivanın dostlukları ile ilgili bir başka örnek ise yine Çayırhisar'da yaşanmıştır. Daha öncede belirttiğimiz gibi Çayırhisar köyü, o yıllarda büyük güreşlere ev sahipliği yapıyordu. Yine bu güreşlerden biri ise Çayırhisar ağalarından, Hacı Kara Ahmet'in düğün güreşi idi. Bu güreşler için büyük ödüller ortaya konulmuştu ve her pehlivan bu ödülleri kazanmayı istiyordu.

Küçük boy güreşler devam ederken, başpehlivanlık güreşleri için sadece Katrancı ve Kurtdereli Mehmet'in olduğu görünüyordu. Aslında ikisi

de birbirleri ile gremek yerine başka pehlivanlarla güreş tutmayı daha çok istiyorlardı. Gelen pehlivanların bir kısmı yabancı idi. Ve bütün pehlivanları tanımaları da mümkün değildi. Yabancılar arasında iri yapısı ve geleneksel pehlivan kıyafeti ile birisi dikkat çekiyordu. Katrancı Mehmet de bu pehlivani merak etmişti. Kurtdereli'ye döndü ve:

- Mehmet, Ŗu pehlivani tanır mısın? İyi bir pehlivana benziyor.
- Yok usta! daha önce görmedim. Ama doğru sülersin, baa greecek bir pehlivan gibi durur.

Birlikte kalkıp bu pehlivanın yanına doğru yürüdüler.

- Ho geldin pehlivan, nerelisin? Baa mı geldin?
- Ho bulduk ağalar. İstanbul'dan geldim, baa greirim.
- İsmi nedir pehlivan? Ustan kimdir?
- Kara Ahmet derler bana, ustam Hergeleci İbrahim pehlivandır.

Katrancı Hergeleci İbrahim'i iyi tanıyordu. Onunla büyük greler yapmıştı. Kara Ahmet ise Kurtdereli emsal bir pehlivandı. Avrupa'da minder greinde önemli başarılar elde etmişti ve yağlı grete de kendini ispatlamak istiyordu. Katrancı aklından bu delikanlı ile kozunu paylaşmayı geçirirken Kurtdereli atılıverdi:

- Usta, sen güreşe girme, Müsaade et, ben bu delikanlı ile kozumu paylaayım.

Katrancı Ŗyle bir dndkten sonra, Kurtdereli'nin isteğini geri çevirmek istemedi ve greten çekildiğini ilan etti. Orada bulunanlar bunun nedenini anlamılardı. Böylelikle ba grelerinde sadece Kurtdereli ve Kara Ahmet kalmış oluyordu.

Cazgır iki pehlivanı kibleye doğru çevirdikten sonra duaya başladı. Kurtdereli için:

**- Dağlardan topladım çiçek demet demet!
Bu yiğide derler meşhur Kurtdereli Mehmet.**

Kara Ahmet için de şöyle dedi:

**- Bağlar bozuldu, üzümler toplandı sepet sepet!
İstanbul'dan güreşmeye geldi, yiğit Kara Ahmet.**

Cazgır'ın duası ile güreş başlamış oldu. Kara Ahmet Kurtdereli'ye çok sert hamlelerle dalıyordu. Katrancı Kurtdereli'nin epeyce şaşırıldığını anlamıştı. Fakat hemşerilerinin desteği ile Kurtdereli kendini hemen toparladı ve paçasından yakalayıp Kara Ahmet'i altına aldı.

- Yaşa Kurtdereli!

- Aferin Mehmet Pehlivan!

- Fazla bekletme bu delikanlıyı!

- İstanbul'dan gelmiş, İstanbul'a gidecek. Çabuk ver dersini!²⁷

Kara Ahmet ne kadar çabalasa da ayağa kalkmayı başaramıyordu. Kurtdereli iyi bir sarma vurmuştu. Herkes "Pes et kurtul" diyordu. Nihayet biraz daha bekledikten sonra Kara Ahmet, Kurtdereli'nin kispetine vurarak pes etmişti.

Kurtdereli Mehmet, Kara Ahmet'e yağlı güreşte ondan üstün olduğunu göstermiş oluyordu. Ve Katrancı Mehmet'e bu fırsatı verdiği için teşekkür ediyordu. Üç pehlivan beraber düğün yemeği yiyip helalleşerek Çayırhisar'dan ayrıldılar.

BİNEK TAŞI

Katranlı Mehmet 1,96 boyunda ve 145 kilo ağırlığında bir pehlivandı. Bu nedenle yemesi, içmesi, giydiği elbiseleri ve hatta atına binme şekli ile bile diğer insanlardan ayrılıyordu. Atına bineceği zaman binek taşı kullanır ve bu durum onu yakından tanıyanlar tarafından gayet iyi bilinirdi.

Binek taşı Katranlı'nın evinin bahçesinde bulunuyordu. Katranlı Mehmet'in bir ağaç kütüğünü anımsatan bu taşın üzerine çıkmadan, atına binebilmesi mümkün değildi. Atına binmek istediğinde önce bu taşın üzerine çıkar ve ancak bu şekilde atına binebilirdi. Kendisine ait olan Bostandere köyündeki değirmenine gideceği zamanlarda da atını hazırlatır ve bu şekilde binerek yola koyulurdu.

Harmanların dövüldüğü aylarda değirmende işler oldukça yoğun olur ve bu aylarda, Katranlı da sıklıkla değirmenine uğrardı. O gün de sabah erkenden kalkıp kendisine ait olan 'pehlivan kahvesinde' dostları ile oturup kahvesini içmiş bir süre sohbet ettikten sonra müsaade alıp, Bostandere'ye doğru yola koyulmuştu.

Değirmene vardığında oldukça kalabalık olduğunu gördü. İşçiler durmadan çalışıyorlardı. Buğdaylarını öğütmek için akşamdan gelip bekleyen köylüler, bir an önce işlerini bitirip, at ya da öküzlerini koştukları arabaları ile evlerine dönmeye çalışıyorlardı.

Katranlı değirmene geldiği zaman işler biraz daha hızlanıyordu. Yine öyle olmuş ve bekleyenler bu duruma oldukça sevinmişlerdi. Değişik köylerden gelenlerle birlikte kendi kasabasından gelenler de buğdaylarını Katranlı'ya ait bu değirmende öğütüyorlardı. O gün de birkaç köylüsü gelmiş ve unlarını alıp kasabaya doğru yola koyulmuşlardı. Bunlar içinde iki delikanlı Katranlı'nın dikkatini çekmişti. Bu geçler arabalarını tıka basa doldurmuşlardı.

Katrançı onlara:

- Abe kızanlar! Bu hayvanlar bu yükü çekmez, yolda kalırsınız. Birazını ayırın da yarın götürürsünüz. Dedi.

Fakat gençler kendilerine ve bineklerine çok güveniyorlardı.

- Bir şey olmaz pehlivan dayı! Biz gideriz. Hem tekrar gelmek daha zordur. Dediler. Ve yola koyuldular.

Katrançı Mehmet de ikinci sonrası kasabasına doğru yola çıkmıştı. Akşam karanlığı olmadan kasabasına dönmeyi hesaplıyordu. Kasabasına oldukça yaklaşmışken, değirmende konuştuğu gençlerin bir hendekten geçerken arabalarını batırıp çaresiz bir şekilde beklediklerini gördü. İki genç Katrançı'yı görünce çok sevinmişlerdi. Katrançı, atı ile onlara doğru yaklaşıp durdu.

Gençlerden biri:

- Pehlivan Dayı! Seni Allah gönderdi. Ne olur! Bize yardım ediver de, şu arabamızı çıkaralım. Dedi.

Katrançı da onlara yardım etmek istiyordu. Fakat önemli bir mesele vardı. O da Katrançı'nın atından indikten sonra binek taşı olmadan atına tekrar nasıl bineceği idi. Katrançı biraz düşündü ve:

- Abe kızanlar! Ben size yardım ederim. Arabanızı da battığı yerden çıkarırım fakat siz beni nasıl atıma bindirirsiniz? diye sordu.

Gençler çaresizdi. İki durumda oldukça zordu. Fakat birini tercih etmeleri gerekiyordu. Büyük olan genç cevap verdi:

- Yeter ki sen bizim arabamızı çıkar Katrançı dayı, gerekirse biz sana binek taşı olur yine de seni atına bindiririz. Dedi.

Bunun üstüne Katrancı atından indi ve önce öküzleri boşandırmalarını istedi.

- Onlar bana engel olur. Ben yalnız daha rahat çekerim. Dedi.

Gençler iyice şaşırmişti. Nasıl olur da iki kocaman öküzün çekemediği arabayı Katrancı tek başına çıkarabilirdi? Dediğini yaptılar ve hayvanları boyunduruktan çıkarıp saldılar. Katrancı Mehmet geçlerin meraklı bakışları arasında arabaya doğru yaklaştı ve:

- Ya Allah!

diyerek, arabanın boyunduruğunu sırtlayıp, bir hamlede un çuvalı ile yüklü arabayı battığı yerden çıkarmayı başardı. Gençler gözlerine inanamıyordu. Katrancı, dediği gibi yapmış ve arabayı saplandığı yerden tek başına çıkarmıştı.

Şimdi bir sorun daha vardı. O da Katrancı'nın tekrar atına nasıl bineceği idi. Katrancı gençlerin endişesini anlamıştı. Onları daha fazla endişelendirmek istemedi. Ve kendisi yakındaki bir tümseğin üzerine çıkarak, gençlerden atını getirmelerini istedi. Gençler hemen atı getirip Katrancı'ya doğru yaklaştırdılar. Onlar atı zapt etmeye çalışırken, Katrancı da zorlukla da olsa atına binmeyi başarmıştı.

Cihan pehlivanının bu davranışı hiçbir zaman unutulmamış ve dilden dile dolaşan bir hatıra olarak kalmıştı.

PEHLİVAN KAHVALTISI
BÖYLE OLUR.!

Bandırma oldukça serin bir sonbahar sabahını yaşıyordu. Denizin dalgaları ile poyraz birbirlerine omuz vermiş, kışın çok yakın olduğunu haykırır gibiydiler. Sokakları sabahın ilk ışıkları aydınlatırken, caddelerde ise Sabah Namazından evlerine dönen insanlardan başka kimse görünmüyordu.

Sabahın erken saatlerinde İstanbul'dan gelen büyükçe bir gemi limana yanaşmıştı. Gemiden inenler arasında Katrancı ve Kurtdereli Mehmet Pehlivan da vardı. İstanbul'da düzenlenen birkaç büyük güreşe katıldıktan sonra memleketlerine dönüyorlardı. Ellerindeki zembilleri ve iri vücutları ile diğer yolcular arasından kolaylıkla fark ediliyorlardı.

Bandırma sokaklarını sabah çorbacıları ve onların daimi müşterileri hareketlendirmeye başlamıştı. Katrancı ve Kurtdereli yaklaşık bir ay kadar kaldıkları İstanbul'dan memleketlerine dönüyorlardı. İkisi de kış aylarını köylerinde geçirip yazı ve yeni güreşleri beklemeye koyulacaklardı. Niyetleri önce Göbel'e ulaşmaktı. Kurtdereli birkaç gün Katrancı'nın misafiri olarak kaldıktan sonra kendi köyüne geçecekti. Yola koyulmadan önce karınlarını doyurmak istediler.

Kurtdereli;

- "Epeyce yorulduk usta, yola çıkmadan önce karnımızı doyuralım, olmaz mı?" dedi.
- "Doğru sülersin Kurtdereli, şu çorbacılardan birine girip hem ısınalım hem de karnımızı doyuralım." diyerek cevap verdi Katrancı.

Sahile sıralanmış çorbacılarından birine doğru yöneldiler. Çorbacının boyası dökülmüş, ahşap ve onlara göre bir hayli dar olan kapısından zorlukla içeriye girebildiler. Aşçı onları görünce hem şaşırılmış hem de sevinmişti. Daha önce de ağırladığı bu iki Başpehlivani tekrar gördüğü için epeyce memnun olmuş gibiydi. Zembillerini ve diğer eşyalarını bir kenara koyduktan sonra onlara döndü ve:

- Ağalar hoş geldiniz, şeref verdiniz. Buyurun, ne istersiniz? diye sordu.

Çorba kazanının yanında duran kızarmış kelleler ikisinin de dikkatini çekmişti. Zira onlar için çorba, pekte yemekten sayılmıyordu. Bu sebeple iki kızarmış kelle ve yanına da katık niyetine çorba istediler. Çorba ve kelleler gelir gelmez yemeğe koyulmuşlardı. Etraftaki diğer müşteriler meraklı gözlerle iki pehlivanı seyrediyordu.

Birinci kelleler biter bitmez ikinci ve üçüncü kelleler getirilmiş ve yanlarında gelen çorbalarla birlikte onlarda bitmişti. Katrancı aşçıya işaret edip dördüncü kelleleri getirmesini söylerken toplamda sekiz kelle ve altı tas da çorba içmiş oluyorlardı. Ayrıca bu son gelenlerle birlikte çorbacının elindeki kuzu kelleleri de bitmiş oluyordu.

Dördüncü kelleler de bitince, Kurtdereli eli ile işaret edip iki kelle daha istedi. Aşçı hiç bozguna vermeden çırağını gönderip yandaki dükkânlardan iki kelle daha getirtti. Bunlarda bitince çırak iki kelle daha bulup getirdi ve ustasının kulağına eğilip;

- "Usta! Etrafta başka kelle kalmadı" diye haber verdi.

Aşçı bir taraftan onları seyrederken diğer taraftan da başka kelle istememeleri için dua ediyordu. Bu kellelerde bitince Katrancı Mehmet Kurtdereli'ye döndü ve:

- "Birer kelle daha yiyelim de yavaş yavaş kalkalım ha! Ne dersin? diye sordu.

- "Olur, usta, birer daha yiyip kalkalım. Dedi Kurtdereli.

Katrancı Aşçıyı kendine doğru çağırdı ve:

- "Bize iki kelle daha getir bakalım efendi, yiyelim de yavaş yavaş kalkalım" dedi.

Aşçı cevap vermekte zorlanıyordu ama yapacağı başka bir şey de yoktu. Utangaç bir eda ile:

- "Pehlivan, kusura bakma, ama ne benim dükkânım da, ne de Bandırma da başka kelle kalmadı! dedi.

Katrancı onun bu kadar sıkılmasını görünce, gülümseyerek cevap verdi;

- "Olsun bre! Üzülme bu kadar, bu seferde karnımız doymadan kalkarız sofradan" dedi.

Bu cevap Kurtdereli ve orada bulunanları kahkahalara boğmuştu. İki pehlivan kendilerine ikram edilen kahvelerini de içtikten sonra eşyalarını toplayıp ağır ağır yola koyuldular.

KATRANCI'NIN
VEFATI

1928 yılının sonbaharında Balıkesir'in köy ve kasabalarında bu kışın çok sert geçeceğine dair sohbetler ediliyordu. Tahmin edildiği gibi de olmuş ve Göbel kasabası da bu kıştan nasibini fazlası ile almıştı. Hatta yıllar boyunca "Koca Kış" adıyla anılacak bir sene olmuştu.

Poyraz ve tipi nerede ise hiç ara vermiyordu. Kasabanın yolları kar yığınları ile kaplanmıştı. Halk kendi açtıkları patikalar sayesinde dışarı çıkabiliyor, Cami ve kahvehanelere bu patikaları kullanarak ulaşabiliyorlardı. Gaz lambalarının aydınlattığı pencereler çoğu zaman karla kaplandığı için görünmüyordu.

Katranlı Mehmet Pehlivan da zamanının çoğunu, evinde veya kendisine ait olan kahvehanede, dostları ile baş başa yaptığı çay sohbetleri ile geçiriyordu. Altmış dokuz yaşına gelmesine rağmen hala çok dinç ve heybetli görünüyordu. Kışın şiddetini arttırdığı o günlerde kendini iyi hissetmemeye başlamıştı. Fakat bu durumu çoğu zaman olduğu gibi can yoldaşı hanımından başkası ile paylaşmıyordu. Belki de basit bir rahatsızlıktan sızlanmayı bir Cihan pehlivanına yakıştırmıyordu.

O akşam, yemekte tarhana çorbasından birkaç kaşık yedikten sonra; 'Canım pek istemiyor' diyerek sofradan kalkmıştı. Yüzünün rengi bile değişmişti. Eşi ve kızı Katranlı'nın rahatsızlığının ciddi olduğunu hissediyorlardı. Fakat Katranlı göğsündeki ağrıyı çokta ciddiye almıyor gibiydi. Zaten ciddiye almış olsa da yapabileceği bir şeyde yoktu. Yatsı namazı için abdest alıp camiye doğru yola çıktı.

Namazdan sonra her gece dostları ile birkaç bardak çay içip sohbet ederdi. Fakat bu kez onlardan müsaade isteyip evine doğru yöneldi. Evin kapısından yavaş adımlarla içeriye girip paltosunu astı ve sobanın yanı başındaki sedir'in üzerine uzandı. Göğsündeki ağrı her geçen dakika artıyordu. Hanımına "Kendini iyi hissetmediğini" söyleyip evlatlarının yanına gelmesini istedi.

Yüzünden soğuk terler boşalıyordu. Oğlu Ahmet bir taraftan babasının terini silmeye çalışırken, kızı Zatiye ise hafif bir sesle Yasin Suresini okuyordu. Katrancı bir ara gözlerini açıp karşı duvarda asılı duran kispet zembiline doğru uzun uzun baktı. Belki de Cihana adını duyurduğu güreşleri gözünün ününden geçiyordu. Gözlerinden birkaç damla yaş gelivermişti.

Kendini biraz daha zorlayıp; "Haklarım size helal olsun, sizde bana helal edin" dedi.

Artık emaneti sahibine teslim etme zamanı gelmişti. Helalliğini aldıktan sonra kısık bir sesle kelime-i şahadet getirdiği duyuldu.

Ömrü boyunca çok az kişinin sırtını yere getirebildiği bu koca insan, şimdi nefes bile almadan sırt üstü yatıyordu. Kalbi bunca zorluk ve mücadeleye daha fazla dayanamamıştı. Onun öldüğünü kabul etmek evlatları için çok zor bir durumdu. Adeta bir çınar gibi ayakta görmeye alıştıkları babaları, bir anda nasıl yıkılıp gidebilirdi?

Sabah olduğunda Göbel halkı sabahın ayazını biraz daha soğutan bir haber ile güne başlıyordu. Caminin minaresinden cihan pehlivanının öldüğünü haber veren sela okunuyordu. Kısa sürede Katrancı'nın evi insan akınına uğramıştı. Herkesin dilinde daha akşam görüp konuştukları bu dağ gibi adamın ölümüne hayret eden ifadeler vardı.

Kalabalığın kıldığı cenaze namazının ardından, son kez omuzlara alınan Cihan Pehlivanı, karla kaplı sokaklardan geçerek mezarlığa doğru götürülüyor ve ebediyete kadar istirahat edeceği kabrine konulduktan sonra, mezar taşına kendisine ait olan şu ifadeler yazılıyordu.

“Ey Mehmet mevt ;
Ünün vardı Türkiye'de,
Yenilmedin Avrupa'da,
Ahir ecel geldi sere,
Sırtını getirdi yere,
Bu kabirde Yatan insan
“Katrancı Mehmet Pehlivan”

Mekâni Cennet Olsun...(Âmin)

Katrancı - Kurtdereli

Kaynakça

- (1), Karayel. M.Sami,Kurtdereli ve Adalı Halil.
- (2), Kahraman Atıf. Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi- 1989,2.cilt. s.172.
- (3.4). Karayel. M.Sami, Koca Yusuf.s.6,26.
- (5). Şefik Eşref. Tarihi Türk Güreşleri.1953. ist. Sy.132
- (6.7), SERTOĞLU Murat, Rumelili Türk pehlivanları. Kurtdereli, Ankara 1986
- (8) Kırkpınar Ağası. Kurtdereli Mehmet Pehlivan. İst.1953. s.79.
- (9.10) , SERTOĞLU Murat, Rumelili Türk pehlivanları. Adalı Halil, Ankara 1986.
- (11) Sevük.İ.Habib. Garp Aleminde Türk Kasırgası.1984 İST
- (12.13.14.15) Kahraman Atıf. Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi -1989,1.cilt. s.142,347,
- (16), Kahraman Atıf. A.g.e- 1989,1.cilt. s.144,
- (17.18.19.20) Kahraman Atıf. A.g.e 1989,1.cilt. s.145,
- (21.22.23.24.25). Kahraman Atıf. A.g.e -1989,1.cilt. s.145
- (26). Karayel. M.Sami,Kurtdereli ve Adalı Halil.
- (27). Şefik Eşref. Tarihi Türk Güreşleri.1953. ist. Sy.132

Ata sporumuz yağlı güreşin unutulmaz isimlerinden birisi olan Katrancı Mehmet Pehlivan, yurt içinde ve yurt dışında yaptığı başarılı güreşleri ile 'Türk gibi güçlü' sözünü dünyaya kabul ettiren değerlerimizden biridir. Onun hem kişiliği hem de başarılarıyla tüm genç sporcularımıza örnek olması en büyük temennimizdir. Saygılarımla...

Yücel Yılmaz
Karesi Belediye Başkanı

BALIKESİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

KARESİ
BELEDİYESİ

ISBN : 978-605-85160-1-4